יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגן די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 205 | Łódź, Poniedzialek, 2 września 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ד׳ אלול תרצ״ה | № 205

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

נפטר געווארן הרב אברהם יצחק קוק זצ״ל

ירושלים, 1 (יטיי״א טעלעגראפיש)

היינט ביינאַכט איז אין עלטער פון 70 יאָהר נפטר געוואָרען דער רב הראשי פון ירושלים הרב אברהם יצחק קוק.

דער נפטר שטאמט פון קורלאנד, געבען דווינסק, אין יאָהר 1913 איז ער געקומען קיין יפו, וואו ער איז געוואָרען רב. אין דער צייט פון דער מלחמה איז ער ארויסגעפאָהרען קיין אייראָפּאַ, וואו ער האָט אין לאָנדאָן אַנטייל גענומען אין אויסארבייטען די באלפור־דעקלאראציע.

נאָך דער מלחמה איז ער נאָמינירט געוואָרען אלס רב הראשי פון ירושלים און אין יאָהר 1922 אלס רב הראשי פון אלע אשכנזישע קהלות. ער איז געווען דער אב בית־דין הגדול פון די אשכנזישע יו־דען. דער נפטר האָט ארויסגעגעבען צעהנדליגער ספרים, הלכות און אנדערע.

לוצערן, 1 (יטיי״א טעלעגראפיש)

די ידיעה וועגען דער פטירה פון הרב קוק איז אָנגעקומען קיין לוצערן 5 א זייגער נאָכמיטאָג בעת א פּלענארער זיצונג. די זיצונג איז איבערגעריסען געוואָרען ביז האַלב 8 א זייגער אין אָוועגד.

לוצערן, 1 (יטיי״א טעלעגראפיש)

האַלב 8 אָוונד האָט זיך ווידער געעפענט די פּלענאר־זיצונג פון קאָנגרעס. די זיצונג איז פערוואַנ־דעלט געוואָרען אין א טרויער־זיצונג נאָך דער פּטי־רה פון הרב קוק. מיט טרויער־רעדעס זענען ארויס־געטרעטען פּראָפּ. ווייצמאַן, אוסישקין און הרב בערלין.

אוסישקין האָט אין זיין רעדע געזאָגט, אז דער קרן־קימת האָט שוין מיט א צייט צוריק בעשלאָסען צו גרינדען א קאָלאָניע אויפ׳ן נאָמען פון הרב קוק.

דאַן איז די זיצונג איבערגעריסען געוואָרען אויף 10 מינוט און ווען די זיצונג איז בענייט געוואָרען האָט מען אָנגעהויבען אָפּצושטימען די רעזאָלוציעס פון קאָנגרעס.

ירושלים, 1 (יטיי״א טעלעגראפיש)

דער טויטער קערפּער פון הרב קוק איז איבער־געפיהרט געוואָרען פון מאָנטעפיאָרע - שפּיטאָל אין דער „ישיבה המרכזית עולמית״. דעם ארון האָבען איבערגעטראָגען דורכ׳ן גאַנצען וועג יודען פון אלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג אונטער אנ׳עהרען־וואַך פון דער פּאָליציי. בעת דער פּטירה זענען אַנ־וועזענד געווען עטליכע מנינים רבנים. 4 שעה פאר׳ן טויט איז דער נפטר געווען אָהן בעוואוסטזיין.

דער טרויער איז אין ישוב אנ׳אלגעמיינער. אלע יודישע אינסטיטוציעס האָבען בעשלאָסען אויף דער צייט פון דער לויה אָפּצושטעלען די ארבייט אין שטאָט און דאָרף. אלע טעאַטערס און קינאָס זענען היינט געשלאָסען געוואָרען.

וו א ר ש א, 1 (טעלעפאָניש)

די ידיעה וועגען דער פּטירה פון הרב קוק האָט געמאַכט א געוואלדיגען רושם אין ווארשא. ס׳זענען פאָרגעקומען טרויער־זיצונגען אין „מזרחי״, „תורה ועבודה״, החלוץ „המזרחי״, אגודת הרבנים. עס זענען ארויסגעשיקט געוואָרען קאָנדאָלענץ - דעפּע־שען קיין ירושלים. די מזרחי־אָרגאַניזאַציעס האָ־בען ערקלערט טרויער דורך דער צייט פון די שלו־שים.

אויסגעלאָשען דאָס ליכט...

אוועק איז פון אונז א גרויסער, געניאַלער יוד; אנ׳אוניווערסאלע, ליכטיגע פּערזענליכקייט, א מופת הדור.

פערלאָשען איז געוואָרען א דערהויבענער לייכט־טורם פאר׳ן יודישען ישוב אין ארץ ישראל און צו־גלייך א גלענצענדער וועג־ווייזער פארן גאַנצען פאָלק.

ווי שווער פאַלט דער דאָזיגער קלאַפּ אויפ׳ן רו־קען פונם געבויגענעם יודישען פאָלק אינם ענטשיי־דונגס־מאָמענט פון זיין צוקונפט!

נישטאָ מעהר דער גרויסער יודישער גאון און צוגלייך דער אַנערקענטער פאָלקס־מנהיג.

נישטאָ מעהר דער הארציגער, געטרייער פּאַס־טוך, וואָס פערשטעהט און פיהלט די נויט פון זיי־נע שאָף; נישטאָ מעהר דער אומאָפּהענגיגער, מוטי־גער קעמפער פאר אמת און יושר; דער דרייסטער, ווירדיגער פאָהן־טרעגער פון דער גאולה פון זיין פאָלק!

זיין אומבעגרעניצטע ליבע צום פאָלק; זיין אי־נערליכע צוגעבונדענקייט צום לאַנד, זיין מסירות־נפש פאר׳ן יחיד ווי פאר׳ן כלל, זיינע איבערמענש־ליכע לייסטונגען פאר הרמת קרן התורה — ווער קען דאָס אַלץ אָפּשאַצען!

געווען אנ׳אמת׳ער סימבאָל פון יודישער גד־לות, פון מאָראַלישער אויטאָריטעט, א לעבעדיגער מוסטער פון איבערגעגעבענער פאָלקס - פיהרער־שאַפט, די פערקערפּערונג פון ערליכער פרומקייט, אומבעגרעניצטער גוטסקייט און בעשיידענקייט און צוגלייך דער אויסדרוק פון אויפריכטיגער טאָלעראַנץ אין ריינסטען זין פון דעם בעגריף.

מיט מרן אברהם יצחק הכהן זצ״ל איז אוועק פון אונז איינער פון די שטאַרקסטע תורה־אויטאָריטעטען פון אונזער דור, וועלכער האָט דורך זיין לעבען און ווירקען פערשאַפט כבוד און רוהם דעם יודישען פאָלק און בעזונדערס געהויבען דעם כבוד הרבנות.

גלה כבוד מישראל!...

שמחה טרייסטמאַן

פּוילישע און אמעריקאַנער דעלעגאַטען אויפ׳ן קאָנגרעס

וועגען דער ווירטשאַפטליכער לאַגע פון יודען אין פּוילען

לוצערן, 1. (יט״א טעלעגראפיש) היינט איז פאָרגעקומען א בעראַטונג פון די פּוילישע און אמעריקאַנער דעלעגאַטען, ס׳איז ארומגערעדט גע־וואָרען די ווירטשאַפטליכע לאַגע פון די יודען אין פּוילען, ס׳האַנדעלט זיך וועגען א ווענדונג צום וועלט־יודענטום אדורכצופיהרען אנ׳אַקציע אויף קאָנסטרוקטיווע הילף פאַר פּוילישע יודען.

סעסיע פון ראַט פון דער יודישער אגענץ

עפענט זיך היינט אין לוצערן

לוצערן, 1 (יט״א טעלעגראַפיש)

היינט קומען קיין לוצערן די נישט־ציוניס־טישע מיטגלידער פון דער סעסיע פון ראַט פון דער יודישער אַגענץ. צו דער סעסיע זענען שוין אָנגעקומען שלום אש, דוד שווייצער און היימאַן (אַמעריקא). ד״ר העקסטער און ד״ר סענאַטאָר גע־פינען זיך שוין אין לוצערן זייט׳ן אָנהויב פון קאָנגרעס. מאָרגען קומען פון פּוילען ראַפאל שע־רעשעווסקי, יעקב לעסטשינסקי, פּראָפ. שאָר (ווא־רשא), הרב ראָזענמאַן (גראָדנע), שטערנבערג (בענ־דין), ווישעוויאַנסקי (לאָדז), און חיים שיין (בענדין)

די לויה פון הערמאַן בערנשטיין

דעם בעקאַנטען יודישען שריפטשטעלער און פּובליציסט

ניו־יאָרק, 1 (יט״א טעלעגראַפיש)

היינט איז אין ניו־יאָרק פאָרגעקומען די לויה פון בעקאַנטען יודישען שריפטשטעלער און פּובּ־ליציסט הערמאַן בערנשטיין, וועלכער איז גע־שטאָרבען פון א האַרץ - שלאַג.

דער פערשטאָרבענער איז געווען איינער פון די איינפלוסרייכסטע פּובליציסטען אין אַמעריקא. פאַר דער מלחמה האָט ער זיך בעריהמט געמאַכט מיט זיינע בעריהמטע אינטערוויוען מיט די גרעס־טע פערזענליכקייטען, צווישען זיי אויך לעוו טאָל־סטאָי. ער איז געווען סעקרעטאַר פון יודיש־אַמע־ריקאַנישען קאָמיטעט, איינער פון די גרינדער פון ניו־יאָרקער „טאָג״, ער האָט געשריבען קאָרעס־פּאָנדענצען פון רוסלאַנד בעת דער רעוואָלוציע און בעת די שלום־פערהאַנדלונגען אין ווערסאַל.

ער האָט אויך געשריבען א רייה אַרטיקלען וועגען דער ווירטשאַפטליכער לאַגע פון די יודען אין פּוילען. שטאַרק בעריהמט איז געווען זיין בוך „די געשיכטע פון אַ ליגען״, וואָס בעהאַנדעלט די פּראָטאָקאָלען פון „זקני־ציון״.

בּיליגסטער אויספלוג

קיין ווין צום קאָנגרעס

פון דער נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (נ. צ. א.)

אָפּפאָהר מיט דער לאָדזער פאַבריקס־באַהן דעם 5־טען סעפּטעמבער 18⁰⁰

דאָס אַנקומען קיין ווין דעם 6 סעפּטעמבער 6³⁰ פריה

אָפּפאָהר פון ווין דעם 12־טען סעפּטעמבער

א ספּעציעלער רעדוקציע־פּרייז — 110.— זל.

פון לאָדז קיין ווין און צוריק קיין לאָדז מיט פּאַס און וויזע

רעזערווירטע פּלעצער.

איינשרייבונגען ווערען שוין אָנגענומען אין אדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט״, פּיעטריקאָווער 21, טעלעפאָן 224-71, יעדען טאָג פון 11 ביז 8 אָוונד און אין רייזע־ביוראָ „וואַגאָן לי קוק״, פּיעטריקאָווער 68. צוליב דער געוואַלדיג גרויסער פרעקווענץ איז געווינשען וואָס פריהער זיך איינצושרייבען.

טומעל וועגען די אביסינישע קאנצעסיעס

אמעריקא און ענגלאנד ערקלערען אז זיי האבען נישט געוואוסט וועגען די אונטערהאנדלונגען

ר ו י ם, 1 (ספ. טעל.)

„פאפאלא ד'איטאליא" מעלדעט פון לאנדאן, אז די ידיעה וועגען די אביסינישע קאנצעסיעס, וועלכע זענען אונטערגעשריבען געווארען דורך דעם ריקעט־קאנסארציום, האט אין די אפיציעלע קרייזען אין לאנדאן ארויסגערופען א געוואלדיגע פערלעגענהייט. ריקעט איז א פינאנסיסט און אויך אנ'אוואנטוריסט, וועלכער האט געמאכט א קאריערע א דאנק זיין דרייסטער איניציאטיוו. מיט 15 יאהר צוריק האט ריקעט בעקומען א נאפט־קאנצעסיע אין איראק.

ר ו י ם, 1 (ספ. טעל.)

דער אמעריקאנער אויסערן־מיניסטער הול האט ערקלעהרט: 1) די אמעריקאנער רעגירונג איז נישט געווען אינפארמירט וועגען די אונטערהאנדלונגען אין אדיס־אבעבא, 2) די אמעריקאנער פאליטיק וועט נישט בעאיינפלוסט ווערען פון קיין פריוואטע אינטערעסען. 3) די מעשים פון געוויסע פינאנציעלע גרופען זענען אין סתירה מיט די אינטערעסען פון דער מלוכה, 4) די אמעריקאנער רעגירונג וועט נישט אראפגעהען פון וועג פון נייטראליטעט און שלום.

פ א ר י ז, 1 (ספ. טעל.)

די פאריזער פרעסע שרייבט, אז די קאנצעסיע־אפמאכען אין אביסיניען זענען געשלאסען געווארען אויף א געהיימנישפולען אופן. די ענגלישע רעגירונג ערקלעהרט איצט, אז זי האט נישט געוואוסט דערפון, אבער דאס וועט לאנג נישט בלייבען קיין סוד.

מ א ד ר י ד, 1 (ספ. טעל.)

א ספעציעלער שליח פון דער צייטונג „על־דעבאטע" מעלדעט פון אדיס־אבעבא, אז נאכ'ן געבען די קאנצעסיעס דער ענגליש־אמעריקאנישער גרופע, וויל דער אביסינישער קעניג נאך געבען נייע קאנצעסיעס.

ל א נ ד א ן, 1 (ספ. טעל.)

די לאנדאנער פרעסע שרייבט, אז די ידיעות וועגען די אביסינישע קאנצעסיעס האבען געמאכט א שלעכטען איינדרוק. די צייטונגען שרייבען, אז ענגלאנד האט נישט געשטיצט די טראנזאקציעס.

פ א ר י ז, 1 (ספ. טעל.)

די מאסגעבענדע אביסינישע קרייזען אין אדיס־אבעבא ערקלעהרען, אז וועגען די נאפט־קאנצעסיעס ווערען שוין געפיהרט אונטערהאנדלונגען זייט 3 יאהר. לכתחילה האט די קאנצעסיע געזאלט בעקומען אנ'איטאליענער. יעדענפאלס ערקלעהרט מען אין די אביסינישע קרייזען, אז ענגלאנד האט נישט געוואוסט פון די אונטערהאנדלונגען.

און מוסאליני שיקט ווייטער מיליטער

נ ע א פ א ל, 1 (ספ. טעל.)

פון נעאפאל זענען נעכטען אפגעגאנגען קיין אפריקא 3 דאמפערס מיט קריגס־מאטעריאל, אפיצירען און זעלנער.

ר ו י ם, 1 (ספ. טעל.)

נעכטען איז אפגעשוואומען קיין אפריקא די שיף „אומבריא", מיטנעהמענדיג קריגס־מאטעריאל.

ניו־יארקער גובערנאטאר הערבערט לעהמאן

וועגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

נ י ו ־ י א ר ק, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

דער ניו־יארקער גובערנאטאר הערבערט לעהמאן האט אויף א פערזאמלונג פון פערבאנד פון יודישע קריגס־וועטעראנען געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט זיך אפגעשטעלט אויף די רדיפות געגען די דייטשע יודען.

ער האט גערופען צו שטיצען די געפייניגטע יודען.

80 גרויסע מיטינגען אין פאריז

געגען די רעגירונגס־דעקרעטען

פ א ר י ז, 1 (ספ. טעל.)

היינט זענען דא פארגעקומען 80 מיטינגען, וועלכע זענען ארגאניזירט געווארען דורכ'ן פעראנד פון די באהן־ארבייטער געגען די דעקרעטען פון דער רעגירונג. א גרופע מאניפעסטאנטען האבען געווארפען א האנד־גראנאט אויף ארבייטער, וועלכע זענען געווען בעשעפטיגט ביים בויען א בריק.

מיניסטער בעק ארויסגעפאהרען קיין גענף

ו א ר ש א, 1 (טעלעפאניש)

דער אויסערן־מיניסטער בעק איז היינט ארויס־געפאהרען אויף דער אויסערגעוועהנליכער סעסיע פון פעלקער־ליגע־ראט קיין גענף

פאר דער לויה פון דער בעלגישער קעניגין

ב ר י ס ע ל, 1 (ספ. טעל.)

פאר דער טרויער פון דער פערשטארבענער קעניגין האבען היינט אדורכמארשירט איבער 100 טויזענד מענשען. פון דער גאנצער וועלט קומען שוין אן דעלעגאטען צו דער לויה, וועלכע וועט פארקומען דינסטאג

דאס געזעלשאפטליכע געריכט האט ריינגעוואשען ראסנער'ן

ו א ר ש א, 1 (טעלעפאניש)

היינט האט ראסנער צונויפגערופען דאס געריכט איבער זיך. ס'האבען גערעדט בעשולדיגער און פערטיידיגער. צום סוף האט מען ראסנער'ן ריינגעוואשען.

יודישע וועהלער פון 15־טען וואהל־קרייז

אין טאג פון די סיים־וואהלען דעם 8־טען סעפטעמבער וועלען די וועהלער פון 15־טען וואהל־קרייז אגיטירען און שטימען פאר'ן פאפולערען, ליבעראלען געזעלשאפטליכען טוער, ג. ראטמאן

יוזעף טראווהאווסקי

עהרען־פרעזעס פון סוחרים דעטאליסטען־פעראיין (פיעטריק. 90)

יודישער וואהל־קאמיטעט פאר'ן 15. קרייז

פארזיצער: א. לאבדוי

ב"ה

די לייטונג פון

בית ספר חרדי

„פרדס" – אין לאדז

טיילט מיט, דאס די למודים אין אלע 7 מחלקות, ווי אויך אין גן־ילדים האבען זיך אנגעהויבען שוין פון נעכטען זונטאג, פ' תצא (דעם 1.9)

ווייטערע איינשרייבונגען קומען פאר יעדען טאג פון 9–2 און פון 4–9 אוו.

אין שול־קאנצעלאריע

אין לאדז, זאבאדניא 33

פראנט, 1. שטאק.

בית ספר לנערים „תחכמוני"

שעבקיעוויטשא 3, טעל. 143-78

אכטונג, עלטערן!

א רעליגיעז נאציאנאלע ערציהונג!

א רייכען פראגראם פון למודי קודש!

א פולען רעגירונגס פראגראם פון למודי חול!

בעקומט אייער קינד אין דער איינציגער תחכמוני־שול אין לאדז, שענקעוויטש 3, טעל: 143-78.

איינשרייבונגען נעמט אן דער סעקרעטאריאט פון „תחכמוני" פון 9 ביז 2 און פון 5 ביז 7 אוועגד.

די לייטונג.

אין דער בעוואוסטער שולע פון

ש. זשעלאנקא

70 פילסודסקיעגא 70 (וואָכאדניא)

פראנט, 1־טער שטאק

ווערען אנגענומען שילער פון 6 יאהר אן. אין דער שולע ווערט געלערנט א חוץ אלגעמיינע למודים לויטן רעגירונגס־פראגראם, אלע יודישע למודים אין גרויסען מאסשטאב. א גרויס געוויכט ווערט געלייגט אויף דער העברעאישער שפראך.

אין דער V־טער און VI־טער קלאס ווערט געלערנט די ענגלישע שפראך.

דאס פערסאנאל בעשטעהט פון ערשטקלאסיגע פעדאגאגישע קרעפטען.

איינשרייבונגען פון 10–2 און 3–8 אוועגד. צוליב'ן קריזיס ערמעסיגטע פרייזען.

וויכטיג פאר דאמען

נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע־מאכט די פלטעססע

הימען

אויף גאנץ ניי ווי אויך נייע הימען צו

3.50

Modystka

„TOLA"

23 Zawadzka 23

Dr.

Wajnberg

ספעציאליסט פאר לונגען־, הארץ־ און סקלעראז־קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145, טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אוו

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטארבען אונזער ליבער זוהן, ברודער, שוואגער און אנקעל

נ"ע יחיאל מאיר

ב"ר יעקב דוד הכהן נ"י

פיקס

אין עלטער פון 46 יאהר.

די לויה איז פארגעקומען נעכטען זונטאג, דעם 1 סעפטעמבער 1935, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

אויערן, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולא־טארישעס פון 9–2 און פון 4–8 אוונס

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ן וויצע־סטארשע

אבע רובינאוויטש און פאמיליע

צוליב'ן טויט פון זיין

שוועסטער נ"ע

זייט געטרייסט!

די פערוואלטונג פון בלעכער־צעך אין לאדז.

הילפס־פעראיין

„תומכי־אורחים"

פאמארסקא 18, טעל. 266-31

מיר טיילען מיט דאס אין פעראיינס־קאנצעלאריע אמטירט

אנ'אדוואקאט

יעדען מאנטאג און מיטוואך פון 6 ביז 8 אוועגד און ערטיילט

יורידישע עצות

פאר מיטגלידער און שפענדער פון אונזער אינסטיטוציע גענצליך אומזיסט.

א מינימאלען אפצאהל ווערט גענומען פאר דורכפיהרען ספראוועס.

די פערוואלטונג.

סטארשי־פעלדשער

משה פאיענצקי

10 בושעשינער 10

האט נאך 25־יעהריגער שפיטאל־פראקטיק ערעפענט א פעלדשער־גאבינעט און נעהמט אן קראנקע ביי זיך און וויזיטען

ב"ה

תלמוד תורה דאלטשטאט

בושעזשינער 23.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט אונזערע מיטגלידער און סימפאטיקער, אז היינט מאנטאג, פ' תצא דעם 2־טען סעפט. 1935, קומט פאר אין אייגענעם לאקאל בושעזשינער 23 די אלגעמיינע

פערזאמלונג

7 א זייגער אוועגד צום ערשטען טערמין. פאלס ביי א נישט גענוגענדער צאהל מיט־גלידער, א' פרשת נצוי' 15/9 און וועט גילטיג זיין ביי יעדער צאהל מיטגלידער.

די פערוואלטונג

ד"ר

ל. שיפמאן

האט זיך איבערגעצויגען פון זשעראנא 3

אויף 64 זאבאדניא 64

פראנט, 2־טער שטאק. טעל. 106-72.

פאר גארד, ביזשוטעריע און לאמבארד־קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

אין דאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

אינציעכאצינעק

איז צו בעקומען טעגליך דעם

נייעם פאלקסבלאט

ביי ש. סוכעצקי,

זדראיאווא 10.

Dr.

Różaner

צוריקגעקעהרט

אלע וועהלער פון 15טען וואהל-קרייז שטימען פאר'ן איינציגען קאנדידאט פון לאדזשער יודענטום,
ה' לייב מינצבערג,
לאדזשער קהלה-פרעזעס
און ג. סיים-דעפוטאט.

דער יודישער געפליגעל-הענדלער-פעראיין
רופט אלע מיטגלידער זיך צו בעטייליגען אין
גרויסען וואהל-מיטינג,
וואס קומט פאר היינט מאנטאג, 7.30 אוונט אין איינענעם לאקאל פולנאצנא 25
רעפערירען וועלען מיטגלידער פון דער פערוואלטונג:
הרב אברהם סילמאן, פרעזעס פישל ליבערמאן א. א.
ערשיינט מאסענווייז! ◆ ערשיינט מאסענווייז!

פעראייניגטער יוגענד-וואהל-קאמיטעט
אגודת לומדי שעורי ערב, פל. וואלנאשטשי 3.
אגודת לומדי שעורי ערב שע"י צא"י, נאווראמיעסקא 4
היינט מאנטאג, פ' תצא, דעם 2-טען סעפטעמבער קומט פאר אין לאקאל פון "נושאי המטה", פל. וואלנאשטשי 3
א גרויסע יוגענד-וואהל-פערזאמלונג
מיט דער בעטייליגונג פון דעפ. מינצבערג און איינציגע ש"ע-פארשטעהער.
חברים און סימפאטיקער, קומט מאסענווייז!

ווייצמאן ענטגילטיג אנגענומען

די פרעזידענטור און פאליטישע לייטונג אין דעם עקזעקוטיוו

לוצערן, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

נעכטען ביינאכט איז פארגעקומען א זיצונג פון דער ארבייטער - פראקציע, אויף וועלכער ווייצמאן האט מיטגעטיילט, אז ער נעמט אן די פרעזידענטור פון דער עקזעקוטיוו און די פאליטישע לייטונג. די מיטטיילונג האט ארויסגערופען א געוואלדיגען ענטוזיאזם צווישען די אנוועזנדע.

לוצערן, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

די ארגאניזאציע - קאמיסיע פון קאנגרעס האט אנגענומען א רייה רעזאלוציעס. ס'איז בעשלאסען געווארען אז דעלעגאטען צום קאנגרעס קענען נאר זיין אזעלכע, וועלכע האבען פערדינסטען פאר'ן קרן-היסוד און קרן-קימת.

דער פארשלאג פון דער מינדערהייט, אז ציוניסטישע בעאמטע זאלען נישט קענען זיין קיין דעלעגאטען צום קאנגרעס איז אפגעווארפען געווארען.

לוצערן, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער היינטיגער פארמיטאג'דיגער פלענאר-זיצונג, וואס איז פארגעקומען אונטער'ן פארזיץ פון ד"ר מאסינזאן, האט מען אנגעהויבען אפצושטימען די רעזאלוציעס. אין דער ערשטער רייה זענען אפגעשטימט געווארען די רעזאלוציעס וועגען געזונדהייטס - וועזען.

דער קאנגרעס פראטעסטירט געגען דער ארץ-ישראל-רעגירונג פאר נישט אריינלאזען קיין דאקטוירים קיין ארץ-ישראל.

דער קאנגרעס בעדויערט, וואס אויף רעגירונגס - שטעלען ווערען אנגענומען ווייניג יודען.

דער קאנגרעס פאדערט פון דער א"י-רעגירונג צו פערגרעסערען די סובסידיעס פאר דעם יודישען סאניטאר- און געזונדהייטס - וועזען.

די רעגירונג ווערט אויפגעפאדערט אנצונעמען מיטלען צו בעקעמפען מאלאריע און אנשטעקענדע קראנקהייטען.

דער קאנגרעס בעדויערט, וואס די רעגירונג און געגען דעם איינפיהרען דאס סיסטעם פון אל'געמיינעם קראנקען-פערזיכערונג און די עקזעקוטיוו ווערט אויפגעפאדערט אויסצופועלען ביי דער רעגירונג אזא פערזיכערונג.

די עקזעקוטיוו און דער ועד לאומי ווערען אויפגעפאדערט איינצופיהרען א סיסטעם פון קראנקען-פערזיכערונג פאר אלע עולים, אין פערלויף פון 3 חדשים נאך דער עליה.

די עקזעקוטיוו ווערט אויפגעפאדערט איינצופיהרען ספארט-איבונגען אין די הכשרה-קיבוצים און אין די שולען.

נאך א רעפעראט פון הענריעטע שאלד וועגען סאציאלען שוץ וועזען, זענען אנגענומען געווארען ענטשפרעכענדע רעזאלוציעס.

דאן רעפערירט שמואל זשוכאוויצקי די רעזאלוציעס פון דער קאלאניזאציע - קאמיסיע, זעהר שארפע רעזאלוציעס זענען אנגענומען געווארען געגען דער באדען-שפעקולאציע און געגען די באנק - אינסטיטוציעס, וואס העלפען מיט אין דער דאזיגער שפעקולאציע. ס'זענען אויך אנגענומען געווארען רעזאלוציעס וועגען דער מיטעל-שטאנדס - קאלאניזאציע.

אינדיווידועלע רייזעם
קיין פאלעסטינא
ערלעדיגט
Wagons-Lits Cook
פיעטריקאווער 68, טעל. 70-170.
חודש'ליכע טראמוואי-בילעטען זענען שוין צו בעקומען.

פערשטארקט די באיקאט-בעוועגונג

געגען דייטשע סחורות אין די פעראייניגטע שטאטען

ניו-יארק (יט"א) דא איז אפגעהאלטען געווארען, אונטער'ן פארזיץ פון ד"ר יוסף טענענבוים א גרויסע קאנפערענץ, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון אלע ארגאניזאציעס, וואס געהען אריין אין יודישען קאנגרעס, וועגען פערשטארקען די באיקאט-בעוועגונג געגען די דייטשע סחורות אין אמעריקא.

אין פערלויף פון די פערהאנדלונגען פון דער קאנפערענץ זענען פארגעלעגט געווארען פערשידענע פלענער ווי אזוי צו פערשטארקען דעם באיקאט. די פערברייטערטע באיקאט - עקזעקוטיווע, אין וועלכער עס זענען פערטרעטען צו פינף דעלעגאטען פון יעדער ארגאניזאציע, וועט דארפען די אלע פלענער רעאליזירען.

20-יעהריגער יובילעאום

פון ווארשעווער לעגיאנען-באטאליאן

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

היינט זענען אין ווארשא פארגעקומען גרויסע פייערליכקייטען צוליב דעם 20-יעהריגען יובילעאום פון ארויסמארש פון ווארשעווער באטאליאן פון דער פוילישער מיליטער-ארגאניזאציע צו דער ערשטער בריגאדע פון די לעגיאנען. א חוץ אנדערע פייערליכקייטען, איז פארגעקומען א גרויסע אקאדעמיע אין ראטהויז.

געשטארבען צעזארי יעלענטא

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

היינט איז דא אין עלטער פון 73 יאהר געשטארבען דער בעקאנטער פוילישער קריטיקער צעזארי יעלענטא. זיין יודישער נאמען ברוך הערשבאנד.

יאהרצייט פון יעקב דינעזאן

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

היינט אין דער יאהרצייט פון יעקב דינעזאן האבען זיך אויפ'ן בית-עולם צונויפגעזאמעלט א גרויסע גרופע זשורנאליסטען, שריפטשטעלער און פריינד פון פערשטארבענעם.

פאלשע 50-זלאטי-באנקנאטען

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

די הויפט-פאליציי-קאמאנדא גיט צו וויסען, אז אין פערקעהר האבען זיך בעוויזען פאלשע 50-זלאטיגע באנקנאטען.

אמעריקאנער רעגירונג וועגען דער פליטים-פראגע

וואשינגטאן, 1. (יט"א טעלעגראפיש)

היינט איז פערעפענטליכט געווארען דער מעמאריאל פון דער אמעריקאנער רעגירונג וועגען דער פליטים-פראגע, דער מעמאריאל לייקענט אפ די בעהויפטונג, אז אמעריקא האט זיך אפגעזאגט אריינצולאזען פליטים. די אמעריקאנער רעגירונג קען נישט שליסען קיין אפמאך וועגען דער דאזיגער פראגע, זי וועט אבער בעהאנדלען יעדען פאל בעזונדער, גינסטיג וועלען בעהאנדעלט ווערען די פאלען פון דייטשע פליטים.

פון אינטערנאציאנאלען רינג-קאמף טורניר אין ספארט-צירק

אין דער ערשטער פאר האבען געקעמפט: גראבאווסקי — באראוויאק. דער קאמף געהט איבער אין א געשלעג, ווייל גראבאווסקי האט זעהר א שטארקען געגנער. דער ארביטער מאכט איהם אויפמערקזאם פאר זיין שלאגען, קיין רעזולטאט גיט דער קאמף נישט. באראוויאק מעלדעט דאן, אז ער פערלאנגט א רעוואנש - קאמף מיט קראוזער'ן, ווייל ער בעטראכט דעם זיג איבער איהם פאר א נישט גערעכטען. א שעהנעם קאמף האט בעוויזען מיאזשא מיט'ן רום זייסיג. דער לעצטער קעמפט ברוטאל, אין דער 24 מינוט בעזיגט זייסיג זיין געגנער. דער קאמף טראוואגליני — טאמסאן, ענדיגט זיך מיט א זיג פון טראוואגליני אין דער 26 מינוט. קראוזער בעוויזט ווידער אמאל, אז ער איז פיל שטארקער פון דעם דייטש שיקאט, און נעווינט ביי איהם די 50 זל., וועלכע ער האט איינגעלעגט, אז קראוזער זאל מיט איהם קעמפען אין אן'אמעריקאנער קאמף. ניעלסאן בעזיגט גלייך אין דער 4 מינוט סענקאווסקי'ן.

היינט קעמפען: גראבאווסקי — שימקאווסקי, (רעצידירענד) וועגען א פרעמיע פון 100 זל. דערביי טארען ביידע זיך נישט בענוצען מיט א דאפעל-נעלסאן. ווייטער קעמפען באראווסקי — שיקאט. און דער פריש אנגעמאלדענער אטלעט וועסטפאל—סענקאווסקי. טארנאוו — ניעלסאן און דער ברוטאלער זייסיג מיט קראוזער'ן.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע-פרייזען

2 פענאמענאלע קינדער אין ענגלאנד:

דאס קלענסטע און דאס גרעסטע קינד, וואס מען לויפט אנקוקען אויף בילעטען

אין ענגלאנד זענען איצט פאראן צוויי פענאמענען: דאס קלענסטע ענגלישע „עופה'לע", דער 6 וואכענדיגער דזשאזעף פעמבערטאן, — און דאס דיקסטע קינד לעסלי באועלס.

דזשאזעף פעמבערטאן איז נישט קיין געווענליך אויסגעטראגען קינד; ווען ער איז געבוירען געווארען, האט ער געוואויגען סך-הכל אנ'ערך פון 40 גראם. די אקושערקע, וואס האט אבגענומען דאס קינד, ווען זי האט א נעהם געטון דאס דרויבעלע אין האנד, האט זי פארויסגעזאגט, אז דאס נפש'ל וועט נאך אנציהען העכסטענס א צוויי שעה. זי האט אבער נישט געטראפען: דאס קינד לעבט און איצט האלטען שוין די דאקטוירים, אז עס זענען פאראן אלע שאנסען, אז דאס יונגעלע זאל בלייבען לעבען און עס זאל פון איהם ארויסקומען א גאנץ נארמאל קינד.

דער קליינער דזשאזעף האט צו פערדאנקען דער מאמען זיינער, וואס דאס לעבען איז איהם געראטעוועט געווארען. די מוטער דערציילט, אז זי איז אזוי זיכער געווען, אז דאס קינד וועט בלייבען לעבען, אז זי האט איהם צוגעזעהן און אבגעהיט איהם און בכלל בעהאנדעלט איהם, ווי מען בעהאנדלט א נארמאל קינד, א בן-קיימא, נישט געקוקט אויף אלע שלעכטע נביאות — און זי האט איהם אויסגעכאוועט. 3 וואכען איז ער אלט געווען, ווען זי האט איהם צום ערשטען מאל ארויסגענומען אויף דער גאס ארויס, הגם מען האט זי געווארענט, אז זי זאל עס נישט טון, ווייל דאס עופה'לע איז נאך צו שוואך פאר דער פרישער לופט. די מוטער איז אבער גערעכט געווען. דווקא די שפאצירען האבען דעם קינד א געוויסע טובה געטון און אצינד ענטוויקעלט עס זיך און וואקסט מיט יעדען טאג. אין די ערשטע טעג פון זיין לעבען האט מען איהם געקארמעט מיט א קליינע פיפעטקע, אזא שפריצעל גרויס ווי די שפריצלעך, מיט וועלכע מען גיסט אן טינט אין פעדערס אריין. איצט איז ער שוין א „לייט" און האט שוין זיין אייגען „פלעשעל" און ווערט ערנערט מיט מילך, פאמעראנצען-סאק, בוימעל.

אינטערעסאנט, אז די מוטער פונ'ם דאזיגען פיצעלע איז גאר נישט קיין קליינגעוויקסיגער און נישט שוואך געבויט און דער טאטע איז דווקא א הויך געוויקסיגער מענש.

פונקט דער היפך פון דזשאזעף פעמבערטאן איז לעסלי באועלס. דאס איז דאס דיקסטע קינד אין ענגלאנד. ער איז אלט דריי יאהר און נאך מיט זעקס וואכען צוריק האט ער געוואויגען 63 קילא און האט אליין געקאנט פריי אנטון דאס אנצוגעל, וואס מען האט איהם אויפגענייט. איצט מיט 6 וואכען שפעטער, קריכט שוין אויף איהם דאס מלבוש נישט ארויף: דאס יונגעלע וועגט שוין קנאפע 73 מיט א האלבען קילא. הויך איז ער אבער נאר, ווי געוועהנליך, א קינד אין זיין עלטער, אזוי, אז ער איז נישט קיין ריז, נאר פשוט א קינד מיט א „בייזער גרעב".

די שרעקליכע דיקקייט זיינע שטערט איהם רעגעלמעסיג צו געהן. נאר פאלג א גאנג און געה פיהר מיר אזא „קינדעלע" אין א וועגעלע. נישטא אזא קינדער-וועגעלע, וואס זאל קאנען אויסהאלטען אזא משא; מעהר ווי עטליכע טעג, אפט נאר בלויז עטליכע שעה, האלט אזא וואגען נישט אויס. לעסליס עלטערען מוזען פיהרען זייער יונגעלע שפאצירען אין אזא מין קליינעם קינדערישען אויטאמאביל.

די עלטערען וואוינען איצט צוזאמען מיט זייער פענאמענאלען קינד אין א קור-ארט ביים ים. לעסלין געפעלט זעהר דער ים און צו דער גרויסער פרייד פון זיינע עלטערען האט ער זיך נאך אויף דער זומער-וואוינונג גוט פאפראוועט....

מיט'ן דאזיגען זעלטענעם קינד אינטערעסירען זיך מאסען מענשען און מען ווייזט איהם אויף בילעטען. אזוי ארום איז שוין דער קליינער בעצייטענס גאר א גאנץ פיינער „פערדינער" פאר זיין משפחה. צוויי שעה אין טאג ווערען צו איהם אריינגעלאזט מענשען, וואס ווילען איהם אנקוקען און בעוואונדערען דעם משונה'דיגען קאפריז פון דער נאטור. די בילעטען זענען נישט קיין טייערע, אבער דאך מאכען די עלטערען א וואויל געשעפט: ביז איצט האבען שוין אנגעקוקט דעם קליינעם לעסלי באועלס 50,000 מענשען.

Doktór Z. Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע
9 טראוגוטא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונד.
זונטאג: פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאג.
פאר פרויען א ספעצ. ווארטע זאל

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 2 סעפטעמבער 1935

דער אלוועלטליכער אנטיסעמיטיזם

עס איז מיר די טעג אויסגעקומען אריינצוקוקען אין אַן'אַלטער אויסגאַבע פון ענגלישע און שאָטלענדישע באַלאַדען. דאָס בוך איז פון דאָס נייע אַרויסגעגעבען געוואָרען אין פילאַדעלפיע מיט איבער 40 יאָהר צוריק. צווישען די פערשידענע פאָלקס־מאָטיוען און געזאַנגען פערנעהמט אויך אַן'אָנגעזעהען אָרט די באַלאַדע „דעם יוד'ס טאָכטער" („דהי דזשוס דאָטער"). אין אַלטען ענגליש, געמישט מיט דעם אַלט־שאָטלענדישען דיאַלעקט, שטעהט אויף פינסטער און אומהיימליך דער בלוט־בלבול. די ווילדע לעגענדע, אַז יודען קוילענען קריסטליכע קינדער צו טרינקען זייער בלוט.

די באַלאַדע דערצעהלט, ווי דעם „יודס טאָכטער" האָט פערנאַרט דעם קליינעם סער יוה, איהם צעשניטען מיט אַ קעשענע מעסערל, און איהם דערנאָך אַריינגעוואָרפען אין ברונעם. די באַלאַדע שטאַמט פון דעם סוף 14. יאָהרהונדערט און ווערט בעטראַכט, ווי אַ וואַריאַנט פון דעם בעקאַנטען ליד וועגען דעם הייליגען וויליאַם פון נאָרפאָלק, וואָס איז מסתּמא די צום ערשטען בעשריבענע עלילת דם געשיכטע אין אייראָפּע, אַז דאָס ערשטע אָרט זאָל דוקא זיין אין ענגלאַנד, — אין איינס פון די קוריאָזען אין דער געשיכטע פון דער אָרימער נאַרישער מענשליכער חיה.

די באַלאַדע האָט אַ פאָררעדע פון דעם רעדאַקטאָר פון דער אויסגאַבע, — אַן'אַמעריקאַנער גייסטליכער. געוויס זאָגט ער, אַז דער בלוט־בלבול איז שקר און פערלוימדונג. דאָך, — דער אופן פון זיין זאָגען איז אַזוי מילד, אַזוי שיער נישט „ווער ווייסט — אפשר איז פאָרט עפּעס דאָ אין דעם?" אַז אַן'אומעט איז מיך בעפאַלען, וואָס טוט זיך דאָ? וואו לעבען מיר? ווי איז דאָס באמת מעגליך?

און ווען איך האָב זיך דערמאָהנט אָן דעם, ווי אין יאָרקוויל, אין אונזער ניו־יאָרקער „קליין דייטשלאַנד" פערשפּרייט מען אויף דייטש און ענגליש „דאָקומענטען", וואָס „בעווייזען" די יודישע בלוט־לוסט, וואו עס ווערען אויסגערעכענט, ווי אמת'ע פאַקטען, אַלע פאַלען פון דעם עלילת־דם, אַריינגערעכענט יוה פון לינקאָלן און וויליאַם פון נאָרפאָלק, האָב איך געטראַכט און זיך געפרעגט:

„היתּכן עס זאָל זיך נישט געפינען קיינער פאַרצושלאָגען, אַז מען זאָל די פערשפּרייטער פון אַט דער ליטעראַטור אַריינזעצען אין אַ משוגעים־הויז וועניגסטענס, אויב נישט אין אַ געפענגעניש?"

משוגעים, די גאַנצע וועלט איז אַרויס פון זינען. ווען דער פעאָדאַליזם האָט שוין געהאַלטען ביים פוס פון באַרג נאָך זיין פאַלען, איז געוועזען דאָס אייגענע. די הערשענדיגע קלאַסען אין פראַנקרייך און אין אַנדערע לענדער, די פריצים, אַריסטאָקראַטען און גייסטליכע, זענען געוועזען קאָרומפּירט און דעגענערירט ביזן מאַרך פון די ביינער. אויסטערלישסטע אויסגעלאַסענקייט און אויסטערלישסטע פערברעכענס ליגענס און בלבולים. דאָס אייגענע אויך ביים סוף פון דער רוימישער וועלט, — אין דער צייט פון אָנהויב קריסטענטום. אין זיין געשיכטע פון קריסטענטום, ווייזט קאַרל קאַוטסקי, אויף וויפיל דער ליגען איז אַריין אין דעם בלוט פון די מאַכטהאָבער, ווי דער שקר האָט אויפגעפרעסען דאָס סאַמע איינגעווייד פון דעם רוימישען שטאַאַט.

און מיר האָבען פאַר זיך די זעלבע פינסטערע פּאַנאָראַמע, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּילט ביי דער גסיסה פון פעאָדאַליזם, ביים טויט פון דעם אַלטען רוים. געמיינהייט, פערברעכערישקייט, און — מעהר ווי אַלץ, — ליגען, שקר, פערלוימדונג.

דער „דריטער רייך" — וואָס איז ער אויב נישט דורך און דורך ליגען ־ צעפרעסענער אָרגאַניזם? מיט ליגען איז די נאַצי־דיקטאַטור געקומען צו מאַכט, אויף ליגען און בלבולים האַלט ער זיך. און עס איז איהם אַלץ ענג. די דייטשע בורזשואַזיע איז אומזיכער מיט דער אומזיכערקייט פון אַ משוגענעם נוסח. אין די קאָנוואָלסיעס פון אַגאָניע פּראַוועט זי איין אָרגיע בלוט־בלבולים נאָך דער אַנדערער. ברענגט מען פון נירענבערג דעם שטרייכערן, שלעפּט מען צונויף הונדערט טויזענט דייטשען און דייטשקעס און —

נאָט, פערגעסט זיך, פער'שיכור'ט זיך מיט פּאָרנאָגראַפישע מעשיות וועגען יודען!

אַנטיסעמיטיזם ווערט צונויפגעמישט מיט געשלעכטס־תּאווה.

מיטן אַנטיסעמיטיזם — דאָס הייסט, מיט דעם גרינגסטען, צוגענגליכסטען און שוין אַזוי פיל מאָל אויסגעפּרובירטען שקר — האַלט זיך דער ברוינער פאַשיזם.

נאָר עס איז נאָך אַלץ נישט גענוג. די הונדערט טויזענט בירגער און בירגערינען פון היטלער'ס משוגעים־הויז און טורמע, און נאָך אַנדערע מיליאָנען אַזוינע וועלען פערדייען די פּאָרנאָגראַפישע וויצען און וועלען איבער'חזר'ען אַ צוויי־דריי מאָל די בלבולים פון „ראַסען־שענדונג", נאָר צו עסען קומט עס נישט. זיי וועלען נאָך אַלץ הונגערען נאָך אַלץ מוזען האָרעווען איבער די כּוחות און צו מלחמה וועלען זיי נאָך אַלץ געטריבען ווערען און דאַן — וואָס דאַן?

פערברעכערישע משוגעים טראַכטען נישט וועגען „דאַן". היינט און איצט — דערויף זענען דאָך מאַקע זייערע מוחות נישט געזונט נאָר פוילענדיג קראַנק. היינט און איצט זענען נאָך נישט אויסגענוצט אַלע מיטלען, אַלע מעגליכקייטען, דער היימישער אַנטיסעמיטיזם, דער היימיש־נאַציאָנאַלער אַרצי־שקר דאַרף איהם מאַכען פאַר אַ וועלט־מיטיע, מיט איהם פער'סמ'ען די גאַנצע מענשהייט. וואַקסט אַ מין נאַציִשער אינטערנאַציאָנאַל, הויבט זיך פון דעם נאַציִשען זומפּ אין דייטשלאַנד אַלץ מעהר און מעהר דער רוף:

„אַנטיסעמיטען פון אַלע לענדער, פעראייניגט אייך!"

דער אייגענער שטרייכער האָט נישט לאַנג צוריק אָנגעזאָגט אַ 1500 יוגענטליכע דייטשען פון אַנדערע מדינות, זיי זאָלען ווערען די אַפּאָסטאָלען פון אַנטיסעמיטיזם אין זייערע נייע היים־לענדער.

„אַנטיסעמיטען פון אַלע לענדער פעראייניגט אייך!" שלעפּט אַרויס די באַלאַדען פון דעם „יודס טאָכטער", פון דעם „הייליגען וויליאַם" פון נאָרפאָלק. עס מאַכט נישט. דיפּלאָמען און בישאָפען פון מיטעלאַלטער האָבען דאָס געטון, און עס האָט אַביסעל געהאָלפען. ווער וועט געדענקען, אַז די בלבולים זענען שוין לאַנג אויפגעדעקט און פערדאַמט געוואָרען? וועמען אַרט עס, צי דאָס איז אַ נידערטרעכטיגער ליגען? עס קאָן אויך אַביסעל העלפען — היינט און איצט.

לאָמיר זיך נישט פערלירען. לאָמיר נישט אַנווערען דאָס אינערליכע גלייכגעוויכט. אונזער געשיכטע האָט אַ זין! און מעג דאָס קלינגען צום טויזענטמאָל איבערגע'חזר'ט, — עס בלייבט אַן'אמת. האָבען מיר דאָך טאַקע איבערגעלעבט די שקרים און בלבולים קעגען אונז פון אַלטען רוים. האָבען מיר דאָך טאַקע איבערגעלעבט די פייניגונגען און ליגענס קעגען אונז פון דער שוואַרצער מיטעלאַלטערליכער עפּאָכע, וואָס איז פאַר אונז געווען איין גרויסע, ברענענדיגע גרויל־קאַמער. מיר וועלען איבערלעבען אויך די נאַציס מיט זייער נידערטרעכטיגען דריטען רייך.

א. גלאַנץ

ענגלאַנד האָט אויסגעכאַפּט ביי איטאַליע

דעם עווענטועלען נוצען פון אַ קריג אין אַביסיניען

די ידיעה וועגען די קאָנצעסיעס, וואָס די ענגליש־אַמעריקאַנישע געזעלשאַפט „אַפריקען עקספּלאָראַשען ענד דעוועלאָפּמענט קאָמפּאַניען" האָט בעקומען אין אַביסיניען, האָט אין איטאַליען געווירקט ווי אַ באָמבע. ווי עס שטעלט זיך אַרויס, איז דער אָפּמאַך וואָס גיט פּאַקטיש איבער האַלב אַביסיניען אונטער דעם עקאָנאָמישען פּראָטעקטאָראַט פון ענגלאַנד אונטערגעשריבען געוואָרען דעם 29 אויגוסט. דאָס קאָנצעסיע־געביט הויבט זיך אָן אויף דער גרעניץ פון עגיפּטן־עריטרעאַ און ציהט זיך אויף דרום ביז צום טייך האַרוואַש. אויף מערב גרעניצט עס זיך מיט דער באַהן־ליניע אַדיס־אַבעבאַ דזשיבוטי, אויף דרום־מערב מיט דער אָזיערע רודאָלף ביז צו דער גרעניץ פון קעניאַ.

דער גרונד־קאַפּיטאַל איז בעשטימט געוואָרען אויף 50 מיליאָן דאָלאַר. לויטן אָפּמאַך בעקומט די אַביסינישע רעגירונג ביז עס וועט פולשטענדיג אויסגעפערטיגט ווערען די עקספּלאָאַטאַציע איינריכטונגען יעהרליך 5 מיליאָן דאָלאַר.

דער דאָזיגער קאָנצעסיע אָפּמאַך איז געוועזען אַ גלענצענדער שאַך־צוג פון דער ענגלישער פּאָליטיק, וועלכע האָט אַזוי אַרום געמאַכט שוועריגקייטען דער איטאַליענישער דיפּלאָמאַטיע און דער גאַנצער פעלד־צוג קיין אַביסיניען פערלירט דעם זין. די ענגלישע געזעלשאַפט האָט אויסגעכאַפּט ביי די איטאַליענער אַלע עווענטועלע ערויבערונגען און דערגרייכונגען, וואָס איטאַליען וואָלט געקענט געווינען דורך אַ זיגרייכען צוג אין אַביסיניען. די איטאַליענער האָבען געטראַכט וועגען פערוואַנדלען אַביסיניען אין אַ איטאַליענישע קאָלאָניע, וואָס זאָל ווערען דאָס געביט פון ווירטשאַפטליכער עקספּלאָאַטאַציע און זאָל געבען גרויסע הכנסות פאַר דעם איטאַליענישען ווירטשאַפטליכען לעבען.

אָבער דאָס אַלץ געפינט זיך איצט אין די הענד פון דער ענגליש־אַמעריקאַנישער געזעלשאַפט. די מלחמה האָט פאַר איטאַליען פערלוירען יעדע עקזיסטענץ בערעכטיגונג. ווייל צו פיהרען אַ בלוטיגען קאַמף מיט אַ צווייפעלהאַפטען אויסגאַנג נאָר בכדי צו פערנעהמען אַדיס־אַבעבאַ אָדער אַן'אַנדערע אַביסיניש דערפעל, וואָלט געווען אַן'אַבסורד.

די איטאַליענישע פּאָליטיק האָט געליטען אַ דורכפאַל און עס האָט דאָך געקענט זיין אַנדערש. אָנהויבענדיג פון אידענס ערשטע רייזע קיין רוים ביז צו דער קאָנפערענץ פון דריי אין פּאַריז, איז ענגלאַנד אַרויסגעטרעטען מיט אַלץ נייע פאָרשלאָגען פאַר איטאַליען, וואָס האָט איהר פערזיכערט גרויסע הנחות און נוצען אויפן ווירטשאַפטליכען געביט. עס איז אַפילו אַ ספק צו איטאַליען וואָלט דורך אַ זיגרייכען קריג אין אַביסיניען געקענט דערגרייכען אַ גרעסערן נוצען, ווי דאָס וואָס מען האָט איהר פאָרגעלעגט אין פּאַריז אויף דער קאָנפערענץ פון די דריי מלוכות.

מען האָט איהר דאָרט פאָרגעלעגט דאָס רעכט פון אויפזיכט און קאָנטראָל איבער די נאַטירליכע אוצרות פון אַביסיניען. ענגלאַנד און פראַנקרייך האָבען געהאַט בדעה זיך אָפּצוזאָגען לטובת איטאַליען פון אַלע רעכט פון ווירטשאַפטליכער עקספּלאָאַטאַציע פון אַביסיניען, מיטן אויסנאַהם פון בענוצען זיך מיט די וואַסערען פון דער אָזיערע טאַנאַ, בלויען נילוס און זיינע צופלוסען. די עקספּלאָאַטאַציע פון די נאַטירליכע אוצרות פון אַביסיניען וואָלט געבליבען ביי די איטאַליענער.

נישט קוקענדיג דערויף, וואָס די דאָזיגע פאָרשלאָגען האָבען בעדייט אַ פולשטענדיגע ווירטשאַפטליכע בעהערשונג פון אַביסיניען דורך איטאַליען, זענען זיי דורך מוסאָליניִן אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

דער דאָזיגער פאַקט האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע רעאַקציע אין ענגלאַנד, וואו די עפענטליכע מיינונג האָט אָנגעהויבען פאָדערען סאַנקציעס קעגען איטאַליען, אויף דער סעסיע פון ראַט פון דער פעלקער־ליגע, וואָס דאַרף פאָרקומען דעם 4. סעפּטעמבער האָט געזאָלט זיך צופלאַקערן שוין נישט קיין אַפריקאַנישער קאָנפליקט נאָר אַן'אַלוועלטליכער.

אין אַזאַ צושטאַנד איז מוסאָליני אַרויסגעטרעטען מיט זיין בעקאַנטען אינטערוויאו, אין וועלכען ער האָט געדראָהט מיט אַן'אייראָפּעאישער מלחמה, אין פאַל, ווען עס זאָל אָנגעווענדעט ווערען סאַנקציעס. צוליב דעם אָפּקלאַנג, וואָס דער דאָזיגער אינטערוויאו האָט געפינען אין ענגלאַנד האָט מוסאָליני באַלד צומאָרגענס אָפּגעגעבען אַן'ערקלערונג, אַז די ענגלישע רעכט וועלען אָפּגעהיטען ווערען און דער איטאַליענישער מיניסטאָרען־ראַט האָט אויף דער אויסערגעוועהנליכער זיצונג אין באָלזאַנאָ אָנגענומען אַ בעשלוס, אין וועלכען עס איז ווידער קאַטעגאָריש בעטאָנט געוואָרען, אַז די איטאַליענישע פּאָליטיק וועט בשום אופן נישט בעדראָהען די אינטערעסען פון דער ענגלישער אימפּעריע.

האָבענדיג די דאָזיגע צוויי דעקלאַראַציעס פון דער איטאַליענישער רעגירונג, האָט ענגלאַנד געעפענט איהרע קאַרטען און פאָרגעשטעלט שוין אַ פערטיגען אָפּמאַך וועגען דער עקספּלאָאַטאַציע פון אַביסיניען.

עס איז איצט קלאָר, אַז יעדער פּרוב פון איטאַליען איצט ווירטשאַפטליך צו ערויבערן אַביסיניען וואָלט בעדראָהט די ענגלישע אינטערעסען, אַזוי אַז איטאַליען וואָלט שוין געקומען אין אַ קאָנפליקט נישט מיט אַביסיניען, נאָר מיט ענגלאַנד.

די פראַגע פון סאַנקציעס טרעט איצט אָפּ אויפן צווייטען פּלאַן. די פעלקער־ליגע דאַרף זיך מיט זיי גאָרנישט פערנעהמען פשוט דערפאַר, ווייל ענגלאַנד האָט שוין דאָס איהריגע געטון און די בריטישע אימפּעריע איז געוואָרענט צו פערטיידיגען איהרע אינטערעסען מיט אייגענע הענד. צי מוסאָליני וועט וועלען ריזיקירען צו קומען אין אַן'אָפענעם קאָנפליקט מיט ענגלאַנד איז זעהר צווייפעלהאַפט, פאַר איטאַליען בלייבט איצט איבער נאָר די מעגליכקייט פון אַ מלחמה נאָר צוליב פּרעסטיזש און שליסען אַ זיגרייכען שלום, וואָס וואָלט אָבער געמוזט בעשטעטיגען די ענגלישע קאָנצעסיעס, און פאַר איטאַליען וואָלט נאָר געבליבען דאָס רעכט צו נאָמינירען איהרע מיליטערישע און פינאַנציעלע ראַטגעבער.

די ענגלישע דיפּלאָמאַטיע האָט אין דעם פאַל געאַרבייט דורך דער פערמיטלונג פון פּריוואַטע האַנדעלס־געזעלשאַפטען און האָט נאָך אין דער קאָמבינאַציע אַריינגעצויגען די פעראייניגטע שטאַטען. איצט ווערען אויפגעקלערט די הינטער קוליסען פון דער געהיימניספולער מיסיע פון אַמעריקאַנישען סענאַטאָר פּויאָפ, וועלכער האָט אין די לעצטע טעג פון אויגוסט געווייזט אין לאָנדאָן, פיהרענדיג געשפּרעכען מיטן אויסערן־מיניסטער. פאַרן אָפּפאָהרען קיין אייראָפּע האָט סענאַטאָר פּויאָפ אָפּגעהאַלטען געשפּרעכען מיט פּרעזידענט רוזוועלט און מלוכה־סעקרעטאַר פאַר אויסערליכע ענינים הול.

דורך די נייע קאָנצעסיעס האָבען זיך צוויי אַנגלאָ־זאַקסישע מלוכות געשטעלט אין שוץ פון די איצט עקזיסטירענדע לאַגע אין אַפריקאַ און אָפּגעשניטען מוסאָליניִן דעם וועג צו קאָלאָניאַלער עקספּאַנסיע.

די פראַנצויזישע פּרעסע שאַצט אָפּ די געשאַפענע לאַגע אויף פאָלגענדען אופן: די קאָנצעסיעס, וואָס ענגלאַנד און אַמעריקאַ האָבען בעקומען אין אַביסיניען, זענען מסוגל אָדער אַרויסצורופען אַ וועלט־מלחמה, אָדער להיפוך, דורך זיי וועט לייכטער זיין צו ליקווידירען דעם איטאַליעניש ־ אַביסינישען קאָנפליקט און נעמליך, דורכדעם, וואָס איטאַליען וועט אַריינטרעטען אין שותּפות צו די אַמעריקאַניש־ענגלישע קאָנצעסיעס אין אַביסיניען.

ווי אַזוי אַרבייט דער יאַפּאַנישער אויספאָרשונגס־דינסט

די טעג איז אין אַ שטילען אָפּגעלעגענעם־קאַפע אויפ'ן בולוואַר סענט מישעל אין פּאַריז פאָרגעקומען אַן'אָריגינעלער באַנקעט. עס האָט איהם איינגעאָרדענט אַ געוועזענער אָפיציר פון יאַפּאַנישען פלאָט מיט'ן ציל צו פייערען דעם „בלוט־לאָזען" נצחון, וואָס זיינע לאַנדסלייט האָבען אָפּגעהאַלטען איבער די כינעזער אין יוני פון לויפענדען יאָהר, די יאַפּאַנער האָבען פערנומען צוויי רייכע כינעזישע פּראָווינצען האָפּעי און טשאַהאַר וואָס פערנעהמען אַ שטח פון 400 טויזענד קילאָמעטער און זענען בעוואוינט פון 50 מיליאָן איינוואוינער.

דער קאָמענדאַנט וואָס איז בעקאַנט מיט דעם צונאָמען איראַקי טשיגאַי האָט געהאַלטען אַ טאָאַסט לכבוד דער יאַפּאַנישער „אינטעלידזשענס סערוויס" וואָס האָט אויף אַ מוסטערהאַפטען אופן צוגעגרייט דעם באָדען פאַר דער צווייטער יאַפּאַנישער עקספּאַנסיע (די ערשטע איז פאָרגעקומען אין מאַנדזשוריען מיט 4 יאָר צוריק!) יאַפּאַנישע שפּיאָנען און אַגענטען פון פּראָפּאַגאַנדע האָבען געאַרבייט מיט גרויס התמדה אין לאָנדאָן און פּאַריז, איבערצייגענדיג די ענגלענדער, אַז מען קען אויפ'ן מזרח מאַכען „ביזנעס" די פראַנצויזען ווידער האָט מען איינגעשמועסט, אַז מען דאַרף פּאַראַליזירען די טעטיגקייט פון די ענגלענדער, אויך, דאָס מאָל איז זיי געלונגען איינצושלעפערען די וואַכזאַמקייט פון אייראָפּע...

דער געהיימניספולער איראַקי טשיגאַי האָט ערקלערט פאַר אַ מיטאַרבייטער פון דער פראַנצויזישער צייטונג „קאַנדיד" אַז דער יאַפּאַנישער „אינטעלידזשענס סערוויס" שטעהט אויף אַ קאָפּ העכער ווי דער ענגלישער ווייל ער האָט אַ געניאַלען פיהרער אין דער פּערזאָן פון גענעראַל דאָיהאַראַ קענדזשי וועמען יאַפּאַן האָט צו פערדאַנקען די ערויבערונג פון מאַנדזשוריען, די געניאַלע מיטאַרבייטער האָבען אָפּט אַ שווערע אַרבייט ווייל זיי מוזען בעקעמפען דעם איינפלוס פון די ענגלישע אויספיר אַגענטען אין טיבעט און פון די באָלשעוויסטישע אין מאָנגאָליען.

ווי ער דערצעהלט, איז נישט איין פיהרער פון די קאָמוניסטישע גרופען אין דרום כינע אַ געצאָהלטער אַגענט פון יאַפּאַנישען אויספיר ־ ביוראָ. אין כינע עקזיסטירט אַ שפּיאָנען נעץ, וואָס איז אויסגעשפּרייט געוואָרען דורך די יאַפּאַנער איבער די פערוואָרפענסטע דערפלעך, בערג ישובים און פישער שטעטלעך.

אין אַ כינעזישען שטעטעל האָבען זיך אַמאָל צונויפגעטראָפען אַ אַגענט פון ענגלישען „אינטעלידזשענס סערוויס" אַ באָלשעוויסטישער אַגענט פון מאָנגאָליען און אַ יאַפּאַנישער שפּיאָן. דער יאַפּאַנער האָט פערקויפט ליבעס־עליקסירען, דער רוס האָט געהאַנדעלט מיט פוטערס און דער ענגלענדער איז געווען אַ פאָרשטעהער פון אַ פאַבריק פון פאָטאָגראַפישע אַפּאַראַטען און אַ גאַנצען טאָג האָט ער געהאַלטען אין איין פאָטאָגראַפירען. אַלע דריי האָבען זיך באַלד דערשמעקט און האָבען בעשלאָסען איינער דעם אַנדערען אונטערצוקומען. זיי האָבען זיך בעפריינדעט און זענען צוזאַמען אַוועק אויף אַ כּוסה, דער ענגלענדער האָט געוואָלט אָנשכּורן דעם יאַפּאַנער און רוס. אָבער דער רוס, האָט געטרונקען ווהיסקי ווי וואַסער. דער יאַפּאַנער איז נאָכ'ן ערשטען גלעזעל געווען פולשטענדיג ניכטער, דעם ענגלענדער אָבער האָט זיך, שוין נאָכ'ן פערטען גלעזעל געמישט אין קאָפּ, צום סוף זענען זיי אַלע איינגעשלאָפען מיט אַ פעסטען שיכורן שלאָף. דער ענגלענדער איז אויפגעקומען אין זיין האָטעל צימער און האָט מיט שרעק פעסטגעשטעלט, אַז עס פעהלען איהם אַלע זיינע קלישען און נאָטיצען, ביי איהם זענען פערשווינדען צוויי סאָבאָל־פוטערס, וואו אין דער פּאָדשעווקע זענען געווען פערנעהט נאָטיצען. ביים יאַפּאַנער זענען פערשווינדען די סלאָיקעס מיט אַ פּראָשעק, וואָס „שטאַרקן די מענער כּוחות" אין וועלכע אויפ'ן באָדען איז געווען בעהאַלטען ביבולע מיט נאָטיצען. דעמזעלבען טאָג האָט דאָס כינעזישע דינסט יונגעל אין האָטעל געבעטען אורלויב, ווייל ער מוז פאָהרען צו זיין קראַנקע מוטער.

אין אַ געוויסע צייט אַרום איז דער יאַפּאַנישער אַגענט געקומען צו זיין שעף מיט זעהר נישט קיין פרעהליכע מינע, מען האָט איהם אָבער נישט געגעבען קיין צייט צו פערענטפערען זיך, ווייל מיט אַ געלעכטער האָט איהם זיין שעף געוויזען די סלאָיקעס מיט'ן פּראָשעק, וואָס זענען געשטאַנען אויפ'ן טיש, עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער קליינער כינעזישער האָטעל יונגעל איז אויך געווען אַ אַגענט פון יאַפּאַנישען אויספיר אַמט און האָט אַרויסגעהאָלפען זיין קאָלעגע רעקווירירענדיג אַלץ וואָס ער האָט נאָר געקענט.

אַ כאַראַקטעריסטישען עפּיזאָד דערצעהלט ליאַן אין זיין ראַפּאָרט.

דער קאַפּיטאַן שינטאַרין באַקאַמוראַ אַ אָפיציר פון דער יאַפּאַנישער אַרמעע, וואָס האָט זיך אויסגעצייכענט מיט אויסגעוועהנליכער אינטעליגענץ און דרייסטקייט, איז אַרויסגעשיקט געוואָרען קיין כינע אַלס שפּיאָן, אין כאַרבין בעת אַ רעוויזיע האָט ער ערקלערט דער כינעזישער מאַכט, אַז ער איז אַ עקספּערט פאַר לאַנדווירטשאַפטליכע ענינים, מען האָט איהם געוואָרענט, אַז דער געגענד וואו ער קלויבט זיך צו פאָהרען, איז פערנומען פון באַנדיטען און עס דראָהט איהם אַ זיכערער טויט, אויב ער וועט דאָרט אַהינפאָהרען. דער אָפיצער האָט געוואוסט, וואָס איהם ערוואַרט, דאָך איז ער זיך נישט צוריקגעצויגען און אין צוויי טאָג שפּעטער איז ער געפאַלען אַ קרבן פון אַ אַטענטאַט מצד די באַנדיטען.

אין דעם האָט עס זיך טאַקע געהאַנדעלט. — די יאַפּאַנער האָבען איצט געקענט פאָדערען סאַטיספאַקציע פאַר דעם באַנדיטען אָנפאַל אויף אַ יאַפּאַנישען בירגער און נישט קוקענדיג קיין סאַטיספאַקציע זענען זיי אַריין קיין מאַנדזשוריען קאַפּיטאַן שינטאַראַ באַקאַמוראַ האָט געבראַכט אַ קרבן זיין לעבען אויפ'ן מזבח פון פאָטערלאַנד, זיין טויט האָט צוגעאיילט צו ערויבערן מאַנדזשוריע ער האָט וועגען דעם געוואוסט און אין וואַקלעניש האָט ער ערפילט די מיסיע, וואָס איז איהם איבערגעגעבען געוואָרען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג, 2 ד' אלול תרצה

סעפטעמבער

זון-אויפגאנג 4.47
זון-אונטערגאנג 6.27

ווידער אמאל וועגען די יתומים-הייזער

נאך אנ'עלענדער יודישער יתום וועלכער געפינט נישט קיין ארט אין א יתומים-הויז

מיר האבען ערשט פערגאנגענע וואך איבערגעגעבען א טראגישע געשיכטע מיט א יונגעלע, א קיילעכדיגען יתום, וועלכען קיין שום יתומים-הויז וויל נישט ארייננעהמען; און דעריבער איז די באבע פון דעם קינד געצוואונגען געווארען אנצובאטען דאס קינד, אז זי וויל עס פערקויפען, ווייל זי וויל דאס קינד נישט לאזען פערהונגערן.

מיר האבען דעמאלט אויפמערקזאם געמאכט, אז ס'איז נישט מעגליך איצט ארייצובעקומען דירעקט א קינד אין יתומים-הויז, איצט האבען מיר ווידער צו נאמירען א פאל פון א קינד, וועלכעס ווערט פערפאלען אין גאס צוליב דעם וואס די יודישע יתומים-הייזער טרעטען נישט אפ פון זייער פרינציפ אין ווילען נישט ארייננעהמען דירעקט קיין יתומים.

וואוינט אין לאדז אויף וואולטשאנסקא גאס א געוויסער זש. א פרומער יוד. האט זש. געהאט א זוהן, וועלכער האט נישט געברענגט קיין גרויס נחת זיינע עלטערן. זש'ס זוהן דור האט זיך בעקענט מיט א קריסטליך מיידעל. ווען ער איז נאך געווען זעהר יונג, פון דעמאלט אן האט ער זי מעהר נישט אפגעלאזען. מארישא האט פערפולט זיין לעבען, מארישא האט זיך אויך פערליבט אין דוד'ן, די ערשטע צייטען האבען זיי די דאזיגע פערבאטענע ליבע געהאלטען אין געהיים, אבער שפעטער האט מען דאס אנגעהויבען צו בעמערקען

און ס'האבען זיך אנגעהויבען אוואנטורעס סיי די עלטערן פון דוד'ן און סיי מארישאס עלטערן האבען אנגעווענדעט אלע מיטלען אז פון דעם „שידוך" זאל גארנישט ווערען. סיי די יודישע עלטערן און סיי די קריסטליכע האבען גארנישט גע-פועלט. דוד מיט מארישאן זענען אנטלאפען פון זייערע היימען.

באלד דערויף האט מען זיך דערוואוסט, אז דוד האט זיך געשמדט און חתונה געהאט מיט מארישאן.

דוד איז פערלייקענט געווארען פון זיינע עלטערן, מען איז געזעסען נאך איהם שבעה און א סוף אג'עק. אויך מארטא'ס עלטערן האבען זייער טאכטער פערטריבען פון זיך און דור מיט מארטא'ן האבען געוואוינט אויפ'ן פאביאניצער שאסיי און געמיינט, אז זיי וועלען זיין „גליקליך" אויף שטענדיג. נאך א יאהר איז אויך געבוירען געווארען א קינד. א יונגעלע.

דאס „גליק" האט נישט לאנג געדויערט, דוד האט אנגעהויבען קרענקען אויף שווינדזוכט. די קראנקהייט האט זיך כסדר ענטוויקעלט און ס'איז געקומען די צייט, ווען די דאקטוירים האבען ערקלערט, אז דוד'ס — איצט האט ער געהייסען טאדעאוש — צושטאנד איז אזעלכער, אז מעהר ווי עטליכע וואכען איז איהם נישט געבליבען צו לעבען.

דור האט דעמאלט געשיקט צו זיין פאטער פאטער שלוחים. אז ער האלט ביים שטארבען און ער וויל שטארבען א יוד. ער בעט דעריבער דעם פאטער, אז ער זאל איהם נעהמען צו זיך אהיים. דארט וועט ער ווערען צוריק א יוד, צוזאמען מיט זיין יונגעלע, וועלכעס איז אלט געווען 5 יאהר, דאס קינד לאזען מל זיין און וועט רוהיג קענען שטארבען אלס יוד. אזוי איז טאקע געווען. זש. האט אהיימגענומען זיין קראנקען זוהן. דער לאדזער ראבינאט האט אדורכגעפיהרט די פארמא-ליטעטען פון מגייר זיין דוד'ן און דער ראבינאט האט אויך אוועקגעשיקט א מוהל מל צו זיין דאס קינד.

דעמאלס האט זיך מארישא אפגעזאגט פון איהר מאן און אויך פון איהר יודיש קינד און איז ערגיץ אוועק אין דער וועלט אריין.

דור איז געשטארבען, איז בעגראבען גע-ווארען אויף דעם יודישען בית-עולם און דאס קינד איז געבליבען ביי דעם זיידען און דער באבען. א שווער לעבען האט אבער דאס קינד געהאט דארט. מ'האט דאס קינד געהאלטען פאר א „שגץ", געשלאגען מכות רצח, נישט געלאזען אויף די אויגען, נישט געשיקט אין קיין שול און דאס קינד איז געבליבען פשוט אויף דער גאס.

פרעמדע מענשען האבען זיך אנגעהויבען צו אינ-טערעסירען מיט דעם קינד, אויך א היגע יודישע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציע האט געזוכט אנ'אופן ווי אזוי אפצוראטעווען דאס קינד, ס'איז נישט גע ווען קיין אנדער אויסוועג ווי דאס קינד געבען אין א יתומים-הויז און דא האט זיך אנגעהויבען דאס אמת'ע גהינם, קיין שום יתומים-הויז האט איהם נישט געוואלט ארייננעהמען, נישט קוקענדיג אויף דער גרויסער טראגעדיע פונ'ם קינד, אומעטום האט מען פערלאנגט, אז פאר'ן קינד זאל צאהלען אדער דער מאגיסטראט אדער די קהלה.

דאס יונגעלע האט זיך אנגעהויבען צו חבר'ן מיט גאסען-קינדער, גאנצע טעג געווען אין גאס און אפילו שוין אנגעהויבען צו נעכטיגען אין גאס איינציגווייז האט דער קליינער שוין אנגעהויבען צו גנב'ענען צוזאמען מיט די איבריגע לאבוזעס פון די פוהרען, מיט איין ווארט—דאס קינד געפונט זיך נאך איצט נישט אין קיין יתומים-הויז.

מיט פולע רעכט פון רעגירונגס-גימנאזיום (Kategorja A)

מעדכען = גימנאזיום
און פריוואטע פאווישעכנע שולע

Marji HOCHSTEINOWEJ

טעל. 214-27 ◆ 23 וואולטשאנסקא 23 ◆ טעל. 214-27

דער שול-בנין איז געווארען איבערגע-בויט און פערברייטערט. איבערן שול-בנין געפינט זיך פאר שילערינס א ספע-ציעל אויסגעבויטער טאראס: ספארט-פלאץ. ווינטער — א גליטש - פלאץ

איינשרייבונגען אין די גימנאזיאל קלאסען, ווי אויך אין די פאווי-שעכנע שולע נעמט אן דער סע-קרעטאריאט טעגליך (חוץ שבת און יו"ט) פון 9–2 און פון 4–6

די למודים הויבען זיך אן דינסטאג דעם 3טען סעפטעמבער, 10 א זייגער פריה.

איין דערהרג'עטער אויף טויט

און 3 שווער-פערוואונדעטע אויף באהן-אריבערפאהרען

(א) אויף דער באהן-אריבערפאהר ביי זשא-ביעניק איז דער צוג, וואס איז געפאהרען אין דער ריכטונג צו זגערזש, ארויף אויף א טאקסובקע אונ-געפיהרט פון שאפער, דעם 23-יאהריגען הענריק קוזשניארעק (פון לאנקאוואי 8).

דער שאפער איז דערהרג'עט געווארען אויפ'ן ארט. די טאקסובקע איז צושמעטערט.

* * *

(א) אויף דעם באהן-אריבערפאהר ביי דעם אלעקסאנדרער שאסיי. האט א פערבייגעהענדער צוג א שטויס געטון דעם 28-יאהריגען אנדזשעי יאנדזשעיטשאק, וועלכער איז אפגעשליידערט גע-ווארען אויף א ווייטען שטח און איז שווער פער-וואונדעט געווארען. פאליציי פיהרט אנ'אויספאר-שונג.

* * *

אויף דעם באהן-אריבערפאהר ביי דער יא-גינא-גאס האט א צוג אזא שטויס געטון א פער ביי פאהרענדע בריטשקע, אז זי איז אינגאנצען צו-שמעטערט געווארען, און דערביי זענען שווער צוניזיקט געווארען; אנדזשעי יאטשאק פון אלעק-סאנדובעק ביי לאסק, און מאריאן זשעלינסקי פון רודע-פאביאניץ אין א שווערען צושטאנד האט מען זיי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ערקלערונג פון דער יודישער דעמ. פאלקס-פארטיי אין לאדז.

אין הסכם מיט אונזער ערקלערונג פון 16-טען אויגוסט ה. י. („נייער פאלקסבלאט" № 191) מעלדען מיר נאכאמאל פאלגענדעס:

אזוי ווי א טייל מיטגלידער פון פרעזעס ל. מינצבערג'ס וואהל-קאמיטעט פערשפרייטען פאלשע ידיעות, אז די פאלקיסטען זאלען כלומרשט האבען איינגעזאגען צו שטיצען ה' מינצבערג'ס קאנדידאטור ערקלערען מיר, אז דאס איז דורכאויס פאלש. ה' מינצבערג'ן בעטראכטען מיר בשום אופן נישט אלס א קאנדידאט פון יודישען כלל.

מיר רופען אלע אונזערע חברים, פריינד און סימפאטיקער, זיך נישט לאזען פערפיהרען דורך פאלשע קלאנגען און דראהונגען.

ראט פון דער יודישער דעמ. פאלקס-פארטיי אין לאדז.

10237

אין דעם עניז-פאטענטען

וועלען דערווייל נישט פארקומען קיין ענדערונגען

(א) די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס האבען אנהויב יאהר אונטערגענומען אנ'אקציע אין פינאנץ-מיניסטעריום אין דער ריכטונג פון ענדערען דעם ביז-איצטיגען סיסטעם פון פאטענטען.

די דאזיגע בעמיהונגען זענען גענומען גע-ווארען אין בעטראכט, און אלס רעזולטאט דערפון וועט בפרוטיות אויסגעפארשט ווערען דער סיס-טעם פון פאטענטען, און ס'וועט אויסגעארבייט ווערען א נייע פעראָרדענונג.

די ענדערונג וועט אבער פארקומען ערשט אין יאהר 1937. דאגעגען אין 1936 וועט דער-האלטען ווערען די ביז-איצטיגע פראצעדור פון אויסקויפען פאטענטען. עס וועלען נאר בעשטימט ווערען ספעציעלע הנחות.

פון וואהל-קאמיטעט פאר'ן 15-טען קרייז

כדי צו שטיצען די קאנדידאטור פון פאפולערען געזעלשאפטליכען טוער יוזעף טראווקאווסקי, האט זיך געשאפען א גרויסער געזעלשאפטליכער קאמי-טעט פון פארשטעהער פון א גאנצע רייה יודישע אר-גאניזאציעס און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס. דער דאזיגער קאמיטעט איז שוין צוגעטרעטען צו א פערצווייגטע אגיטאציע צווישען די יודישע וועה-לער פון 15-טען קרייז פיהרענדיג אנ'אגיטאציע, אז איינע פון די צוויי שטימען, וואס יעדער וועהלער בעזיצט, אפצוגעבען אויפ'ן ליבעראלען קאנדידאט יוזעף טראווקאווסקי (פרעזעס פון דער באלוטער ב. ב. אפטיילונג). אלס פארזיצער פון דאזיגען קא-מיטעט איז געוועהלט געווארען ה' אלעקסאנדער לאנדוי.

* * *

וואיעוואדישער צוזאמענפאהר

פון קריסטליכע האנדווערקער

(א) נעכטען האט אין לאדז אפגעהאלטען יינע בעראטונגען דער וואיעוואדישער צוזאמענ-פאהר פון קריסטליכע האנדווערקער.

דעם צוזאמענפאהר האט מקדים געווען א גאטעס-דינסט און א מארש פון די האנדווערקער איבער גלובנע און פעטריקאווער. אין וועלכען עס האבען זיך בעטייליגט אנ'ערך 5,000 מאן.

דער צוזאמענפאהר איז פארגעקומען אין דער „רעסורסא זשעמיעשלניטשא" אויף קילינ-סקיעגא 123, און אין איהר האבען זיך בעטייליגט 130 דעלעגאטען.

Dr. med. N. ROZEN

צאהן-כירורג

האט זיך איבערגעצויגען אויף

קאשטשושקי 17 טעל. 216-57.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1917

היינט ד. 2. סעפטעמבער דארפען זיך שטעלען די וועלכע זענען געבוירען געווארען אין יאהר 1917, וואוינען אין 1-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען נעמען אויף די אותיות

A ביז G

און פון 7-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות

A ביז Ch

דעם 3-טען סעפטעמבער פון 1 קאמיסאריאט פון

H ביז Ł

און פון 7-טען קאמיסאריאט

פון I ביז P

פאבאר פון סטודענטען און אקאדעמיקער

פ. ק. או. גרייט זיך ארייגצוציהען אין די רייהען פון מיליטער די אקאדעמיקער און סטו-דענטען, וועלכע האבען דאס רעכט צו פערקירצ-טער מיליטער-דינסט.

עס וועלען ארייגגעצויגען ווערען אין מילי-טער די אקאדעמיקער און מאטוריסטען פון יאהר-גאנג 1914 און עלטערע. זיי זאלען איינגעשריבען ווערען אין די שולען פון רעזערוו-פאדכאראנזשעס פון טעכנישע פארמאציעס.

די מיליטער-בילעטען זאלען צושיקט ווערען אין מיטען פון לויפענדען חודש. צום סוף חודש זאלען די אויבענדערמאנטע „איינייעהריגע" ארייג-געצויגען ווערען אין די מיליטערישע רייהען:

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

דעם 16 ד. ח. אמטירט אין לאקאל אויף פיעטריקאווער 165, פון 8 א זייגער אינדערפריה א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר דער לאדזש—שטאט 1.

מארגען הויבען זיך אן די לימודים אין די שולען

(א) אין שייכות מיט אנהויב שול-יאהר, ווע-רען נאך היינט אדורכגעפיהרט איינשרייבונגען פון די קינדער, די עלטערן, פון וועלכע עס האבען זיי נישט פערשריבען אין די שולען אין מאי מ. י.

מארגען וועלען אדורכגעפיהרט ווערען גאטעסדינסטען, אין וועלכע עס וועט זיך בעטיי-ליגען די יוגענד פון די פאלקס-, מיטעל- און פראפעסיאנעלע שולען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) הייגט בייגאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ-טייקען : יאנקעלעוויטש, סטארי רינעק 9; גלובאוו-סקי, נארוטאוויטשא 6; האמבורג, גלובנא 50; פאוו-לאווסקי, פעטריקאווער 307; פיאטראווסקי, פאמאר-סקא 91; שטעקל, לימאנאווסקיעגא 37

געשטארבען אין מיטען גאס

(א) ווארטענדיג אויף א טראמוואי, אויף פעטריקאווער 93, איז פלוצים אוועקגעפאלען און איז געשטארבען די 74-יאהריגע אננא קליבער (פון פשענדזאלניאנא 48).

פאגאטאוויע, וואס איז געקומען שוין לאחר-המעשה האט פעסטגעשטעלט, אז די אלטע פרוי איז געשטארבען פון א הארץ-שלאג.

א גרויסע מאנופאקטור-גנבה

(א) נעכטען בייגאכט, האבען זיך גנבים ארייגגעקראגען אין דעם מאנופאקטור-סקלאד פון יוזעף פאטאזשניק (שרודמיעסקא 11) און אומבא-מערקטערהייד ארויסגעטראגען פון דארט סחורה פאר אנ'ערך 6,000 זלאטעס.

פאליציי זוכט די גנבים.

Dr.

Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

נעמהט אן אין הויט- און וועגערישע קראנקהייטען. מענער-שוואכע

פון 8–11 בייטאג און פון 4–9 אווענד

דאס יודישע לאדז טרעט-אויף פולשטענדיג קאנסאלידירט פאר דער קאנדידאטור פון פרעזעס מינצבערג

פון פעראייניגטע יודישע וואהל-קאמיטעט

נעכטען זענען ווייטער פארגעקומען אין 15-טען וואהל-קרייז א גאנצע רייה פערזאמלונגען געווידמעט די נאהענטע סיים-וואהלען. אין איניגע ווירטשאפט-ליכע ארגאניזאציעס זענען אפגעהאלטען געוואָרען ספעציעלע גענעראל - פערזאמלונגען, אויף וועלכע ס'איז איינשטימיג מיט גרויסען ענטוזיאזם בעשלאָ-סען געוואָרען צו שטימען און אגיטירען ווי אם-שטארקסטען פאר'ן איינציגען קאנדידאט פון יודי-שען לאָדז פרעזעס מינצבערג.

פון דער שטימונג, וואָס הערשט אויף די אלע פערזאמלונגען פאר דער קאנדידאטור פון פרע-זעס מינצבערג איז צו זעהן, אז אלע קרייזען פון דער בעפעלקערונג געבען זיך אָפּ א קלאָרען דין-וחשבון וועגען אויסערגעוועהנליכען ערנסט פון איצ-טיגען מאָמענט. ס'ווערט איבעראל בעזונדערס שטארק בעטאָנט, אז די לאָדזער יודישע בעפעלקערונג וועט מיט גרויס ווירדע בעלעגען דעם געהעריגען עקזא-מען פון פאָליטישער רייפקייט און אלע ווי איין מאן וועלען אין טאג פון די וואהלען שטימען פאר'ן קאנ-דידאט פון קאָנסאלידירטען לאָדזער יודענטום, פאר פרעזעס מינצבערג.

— א אימפאָזאנטע מאניפעסטאציע פאר דער קאנדידאטור פון פרעזעס מינצבערג איז נעכטען פאָרגעקומען אין דער ראדאָגאָשטשער שוהל.

נאָך א צייט פארן עפענען די פערזאמלונג, איז די שוהל מיט די ארומיגע גאסען געווען שווארץ פון טויזענדער מענשען און ווען פרעזעס מינצבערג איז אָנגעקומען, איז ער אויפגענומען געוואָרען מיט שטורמישע אָוואציעס.

געעפענט די פערזאמלונג האָט דער ראדאָגאָש-טשער רב הרב סילמאן, וועלכער האָט זיך אָפּגע-שטעלט אויף דער רייכער טעטיגקייט פון פרעזעס מינצבערג אלס לאנגיעהריגער פיהרער פון דער לאָדזער קהלה.

פרנס רעד. פרידענזאָהן האָט באריכות ארומגע-רעדט די גרויסע לייסטונגען פון ה' מ. אלס פאָר-שטעהער פון פוילישען יודענטום אין סיים במשך פון צוויי קאדענצען. גאנץ בעזונדערס האָט אָנגע-וויזען אויף דער פילזייטיגע ארבייט פון דעפ. מ. פארן יודישען לאָדז בעת דער בעקאנטער אנטי-סעמי-טישער העצע אין אונזער שטאָט.

מיט א שטורם אפּלאָדיסמענטען האָט דערויף דער ריזיגער עולם אויפגענומען די רעדע פון פרע-זעס מינצבערג, וועלכער האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דער קאָמפּליצירטער און שווער-פעראנטוואָרטליכער ארבייט פון א יודישען שליח-ציבור אין די געזעצ-געבערישע קערפערשאפטען.

לסוף איז מיט גרויס בייפאל איינשטימיג אָנגענו-מען געוואָרען די רעזאָלוציע צו שטימען און אגיטי-רען פאר דער קאנדידאטור פון איינציגען יודישען פאָרשטעהער אין אונזער שטאָט, פאר פרעזעס מינצ-בערג.

גרויסע וואהל-פערזאמלונג אין „אחדות ישראל"

נעכטען אָוועגד איז פאָרגעקומען אַ גרויסע וואַהל - פערזאַמלונג אין פעראיין „אחדות ישראל" צו דער פערזאַמלונג איז ספעציעל אַראָפּגעקומען דער איינציגער יודישער קאַנדידאַט אין אונזער שטאָט פרעזעס מינצבערג.

נאָכדעם ווי פרעזעס מינצבערג ווערט וואַרים בעגריסט דורכ'ן פאָרזיצער פון דער פערזאַמלונג ה' רייבענבאַך, האַלט פרעז. מינצבערג אַנ'אויס-פיהרליכען רעפעראַט וועגען די אויפגאַבען פון אַ יודישען פאָרשטעהער אין סיים. דער רעדנער בע-טאָנט בעזונדער די נויטיגקייט פון שיצען די אינ-טערעסען פון די יודישע פאָלקס-מאַסען. עס טרע-טען דאַן אַרויס פאָרשטעהער פון די פערשידענע סעקציעס ביים פעראיין פון די קליינהענדלער, ראַד-פערקעהר און געמיזע-פרוכט-הענדלער.

אַ בעזונדערס שטאַרקען רושם האָט געמאַכט די רעדע פון ה' אינפעלד, דעם פאָרשטעהער פון ראַד-פערקעהר.

פרעז. מינצבערג איז דאַן מבטיח צו טון אַלץ וואָס ער וועט נאָר זיין ביכולת, כדי צו שיצען זייערע אינטערעסען.

דערויף ווערט מיט גרויס בעגייסטערונג אָנ-גענומען אַ רעזאָלוציע, דאָס אַלע, ווי איינער זאָ-לען אַגיטירען און שטימען פאַר'ן איינציגען קאַנדי-דאַט פון יודישען לאָדז, געוו. דעפּוטאַט ר' ל. מינצבערג.

די שטעלונג פון 2-טען קליינ-הענדלער-פעראיין צו די סיים-וואהלען

נעכטען איז אין צווייטען קליינהענדלער-פער-איין (זגערזשער 38) פאָרגעקומען אַנ'אויסעראָר-דענטליכע פערוואַלטונגס-זיצונג אין צוזאַמענהאַנג מיט די סיים-וואַהלען.

די פערוואַלטונג האָט אָנגענומען אַ בעשלוס מאַסענהאַפט צוגיין צו די וואַהלען און שטימען פאַר דעם איינציגען יודישען קאַנדידאַט פון 15 וואַהל - קרייז ה' לייב מינצבערג

ביים פעראיין איז טעטיג אַ וואַהל-ביוראָ. וועל-כעס ערטיילט אינפאָרמאַציעס אין צוזאַמענהאַנג מיט די סיים-וואהלען.

די פערוואַלטונג האָט אויך בעשלאָסען צו פערעפענטליכען אַ ספעציעלען אויפרוף צו די קליינהענדלער און מאַרק-סוחרים וועגן שטימען פאַר פרעזעס מינצבערג.

מארגען גרויסער וואהל-מיטינג אין „פילהארמאניע"

מאָרגען, דינסטאָג אָוועגד אָרדענט איין דער פעראייניגטער יודישער וואַהל-קאָמיטעט א גרויסען מיטינג אין פילהאַרמאָניע - זאַל.

דער איינציגער לאָדזער יודישער קאַנדידאַט פרעזעס מינצבערג וועט האַלטען אַנ'אויספיהרליכע פראָגראַם-רעדע וועגען די אויפגאַבען פון אַ יודי-שען פאַרלאַמענטאַריער אין איצטיגען מאָמענט. אויסערדעם וועלען נאָך אויפטרעטען פאָרשטע-הער פון פערשידענע ווירטשאַפטליכע און געזעל-שאַפטליכע גרופּירונגען. וואָס זענען אָנגעשלאָסען אין קאָמיטעט. פון וואַרשאַ קומען ספעציעל צום דאַזיגען מיטינג די בעקאַנטע אגודה-טוער פרנס א. ז. פרידמאַן (גענעראַל-סעקרעטאַר פון אגודת ישראל אין פוילען) און רעד. א. ב. עקערמאַן (דירעקטאָר פון פערבאַנד פון סוחרישע קאָאָפּעראַטיווע געזעל-שאַפטען אין פוילען.)

דער רושם אין לאדז צוליב דער פטירה פון הרב קוק

צוליב די ערשיטערליכע ידיעה, וואָס איז אָנגע-קומען פון ירושלים וועגען דער פטירה פון הרב אברהם יצחק קוק, האָט דער ועד פון „החלוץ המזרחי" אָפּגעהאַלטען א טרויער - זיצונג, און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו ערקלערען טרויער די גאנצע שלושים און אָפּצורופען אַלע חגיגות, וואָס דאַרפען פאָרקומען אין משך פון די שלושים.

זיך אויפגעהאנגען אויף א בוים

אויפ'ן קבר פון איהר מאן

(א) אויפ'ן קאַטוילישען צווינטער אויף דאָלי, האָט דער וועכטער געפונען א געהאנגענע אויף א בוים די 75-יאָהריגע אלמנה עלזשביעטאַ טשאָפּ-סקאַ (פון 11. ליסטאָפּאַדאַ 75).

פונ'ם בוים האָט מען זי אַרונטערגענומען א טויטע.

די טשאָפּסקאַ איז נאָכ'ן טויט פון איהר מאַן, וועלכער איז געווען א וועכטער, אַריינגעפאַלען אין א מרה שחורה, אָנגעהויבען שטאַרק צו שיכור'ן און געהאַלטען אין איין טענה'ן, אַז דאָס לעבען איז גאָרנישט ווערט, און אַז זי וועט מאַכען צו זיך א סוף.

ווי מיר זעהען, האָט זי עס אויך געטון, אויפהענגענדיג זיך אויף א בוים ביי איהר מאַנ'ס קבר...

פאגאטאוויע האט געהאט צו טון!

(א) אין רעזולטאַט פון גוגטאַג-„לחיים" און „גוט-ברידערישע"-געשלעגען האָט פאָגאָטאָוויע נעכ-טען ערטיילט ערשטע הילף:

דעם 50-יאָהריגען יוזעף קורעק (פון נאָווע 24), וועלכער האָט בעקומען 4 מיפע מעסער-שטעך אין דער ברוסט.

דעם 71-יאָהריגען יוזעף דראָזדאָווסקי (פון טשעפּלאַ 17), וועלכער האָט פון זיין איידעם פע-ליקס זשעמבינסקי געכאַפּט דעם אמת'ן קאַפּיע אין בויך.

אויף נאַפּיורקאָווסקיעגאָ 177 האָט בעקומען אויסגעהאַקט אַלע ציינער א בעוויסער יוזעף סראָקאַ וועלכער וואוינט אין זעלבען הויז.

אויף דער פּיעזשטערסקאַ-גאַס האָט מען צו-שטאָכען מיט מעסערס דעם 24-יאָהריגען אַנטאָני קרישיאַק (מיאַדאָוואַ 10).

אויף פּ. אַ. וו.-גאַס 14 איז דער 28-יאָהרי-גער יאַן אַטקווין שיכור'ערהייד אַרונטערגעפאַלען פון א באַלקאָן און זיך שטאַרק בזשעדיגט.

דעם 31-יאָהריגען וולאַדיסלאַוו קרושעווסק, (פון נאָוואַקאַ 3) האָט מען געפעהרליך צעהורגט אויף דער סקלאַדאָוואַ גאַס.

א גאסט פון ירושלים אין לאדז

אויף א דורכרייזע איבער די „לענדער פון גלות", האָט זיך אָפּגעשטעלט אין לאָדז אויף איי-ניגע טעג דער דירעקטאָר און מיטרעדאַקטאָר פון ירושלימער „דאר היום" ה' י. קאַרניאַל.

ה' קאַרניאַל האָט שוין בעזוכט איינגע לענ-דער. נעכטען האָט ה' קאַרניאַל בעזוכט אונזער רעדאַקציע.

אין א לענגערען און געמיטליכען געשפּרעך מיט די רעדאַקציע-מיטגלידער האָט ה' קאַרניאַל דערצעהלט, אַז פון זיין רייזע האָט ער דערוויל ארויסגעטראָגען גאַנץ טרויעריגע איינדרוקען. אומע-טום הערט מען איין וואָרט: „סערטיפיקאַט". און דאָס איז נישט נאָר צוליב ליבע צו ארץ ישראל, נאָר עס טרייבט דישלעכטע לאַגע פון די יודען אויף די ערטער.

צום סוף איז אויסגעקומען דעם גאַסט צו בעקו-מען ביי אונז אין רעדאַקציע די טרויעריגע ידיעה וועגען טויט פון הרב קוק.

ה' קאַרניאַל האָט זיך אויסגעדריקט, אַז ווען עס געהט אַוועק אין פּאַלעסטינאַ אַזאַ מענש ווי הרב קוק איז דאָס א שווערער קלאַפּ פאַר'ן לאַנד.

Dr. REICHER
פאָלודניאָווא 28, טעל. 93-101
ספּעציאַליסט
פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג
ספּעקטראַלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוונט

טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי"
טעל. 112-25 — דיר. דוד צעלמייסטער.
נאָך גרויסען סוקצעס אין פראַנקרייך, בעלגיען, ענגלאַנד
נאָר געציילטע טעג וועט אויפטרעטען
היינט, מאָנטאָג, 9.30 אָוונט
צום ערשטען מאָל אין לאָדז
טעאַטער „אַראַראַט"
קינסטל. אָנפ. מ. בראָדערזאָן
„אַ גדולה אויף דער באָבע"!
דער שענסטער און פריילעכסטער פּראָגראַם, וואָס איז געשפּילט געוואָרען אין וואַרשאַ איבער 3 חדשים ביי אויספאַרקויפטע טעאַטערן.

ר. איזראַעל

משומדים

ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען. סענסאַצ. שפּאַנענדער

(106

אַז מען זוכט — געפינט מען. דער קריפּעל האָט געפונען אַ מענשען, וועלכער זאָל איהם מיט-העלפען אַרויסצובעקומען געלד פון מאַריאַנען, דאָס איז געווען דער „הונד". סעם קענט, האָט מען אין דער אונטערוועלט גערופען „דער הונד". דאָס איז געווען אַ נידריג פערשוינדעל, מיט ברייטע שטאַרקע פּלייצעס, מיט אַנ'אויפגעהויבענע נאָז אויף אַזאַ אופן, אַז ס'האָט זיך געקענט דוכטען, אַז ווען עס וועט רעגענען וועט איהם אַריינרעגענען אין די נאָז-לעכער. ער האָט ווירקליך אויסגעזעהען ווי אַ מאָפּס און דער צונאָמען „הונד" האָט פול-שטענדיג פּאַר איהם געפּאַסט. דער „הונד" איז נישט געווען קיין זעלבסטשטענדיגער אַרבייטער. ער האָט קיינמאָל נישט אונטערגענומען קיין אייגען געשעפט, נאָר איז שטענדיג געווען גרייט צו העל-פען אין דער אויספיהרונג פון „געשעפטען" וואָס אַנדערע האָבען אונטערגענומען. און ער האָט נאָר גענומען מלאכה-געלד. ער איז אָבער געווען טריי יעדען איינציגען פאַר וועמען ער האָט זיך אונטער-גענומען צו אַרבייטען, פאַר דעם קריפּעל איז סעם קאַנטי געווען א אידעאַלער שותף, קודם כל האָט דער קריפּעל געוואוסט, אַז דער הונד וועט איהם טריי זיין, נישט פּרובען צו ווערען זעלבסטשטענדיג און נישט פּרובען איהם אָפּצונאַרען.

— הער „הונד", האָט דער קריפּעל געזאָגט, ס'איז דאָ צו מאַכען א גרויס געשעפט, וואָס איז נישט פערבונדען מיט קיין שום ריזיקא, מ'וועט קיינעם נישט דאַרפען שלאָגען, מ'וועט קיינעם נישט דאַרפען הרגענען, מ'וועט קיינעם נישט דאַר-פען אָנפאַלען. ס'איז אַ ריין געשעפטליכער ענין, וועלכען מיר דאַרפען אַדורכפיהרען. ס'איז מעגליך, אַז דו וועסט דערביי נישט האָבען קיין שום אַר-בייט און וועסט פערדינען, פערשטעהסט מיך, מיר האָבען דאָ צו טון מיט אַנ'אויסלענדער, אַ גאָלדענעם פריער. נעהמסט זיך אונטער „הונט".

— דו וואָלסט שוין זיכער געווען אויפהערען מיר אַזוי אָנצורופען, אַזאַ געמיינע מאַלפּע ווי דו ביזט האָט געדאַרפט דרך ארץ האָבען פאַר אַ הונט.

— איך מעלד זיך ערגעבענסט צום הויך-געבוירענעם דזשענטעלמען, האָט דער קריפּעל אין א וויץ געזאָגט. מיך קענסט דו טויזענד מאָל אָנרו-פען מאַלפּע און דאָס וועט מיך טשעפּען ווי דער פאַראַיאָהריגער שניי, אַבי איך זאָל האָבען צו פער-דינען און האָבען געלד אין טאַש. וואָס זאָגסט דו אויף מיין פאָרשלאַג?

— פערשטעהסט זיך, אַז איך נעהם אָן, וואָס האָב איך צו טון.

— דערווייל גאָרנישט דו וועסט מיר דינען פאַר אַ סטראַשידלע, פאַר א געשפּענסט צו דעם דאָזיגען פערשוין.

— און אפשר עפּעס האַנד-געלד האָט דער הונד געפרעגט.

— כ'וואָלט דיר גערן געגעבען ווען איך וואָלט נאָר געהאַט, פון וואַנען האָב איך געלד, איך וויל דאָ פערדינען אַ גרויסע סומע.

— הלואי, איך קען שוין אייערע געשעפטען, צוערשט מיינט איהר אַלע, אַז איהר וועט האָבען געלד ווי ראָטשילד און דאַן לאָזט זיך אויס דערפון אַ בוידעם.

— הלואי זאָל איך האָבען איצט אַזוי פיל געלד וויפיל איך האָב שוין פערדינט ביי דעמזעלבען פערשוין, דאָס געלד איז אָבער אוועק מיט'ן רויך, נישטאָ מעהר קיין איין גראָשען דערפון, דו וועסט וואַרטען ביז איך וועל דיר צוויסען געבען וועגען דעם וואָס איז פערהאַן צו טון.

— דערוויל האָט דער הונד געזאָגט, קען מען דאָס שפּייעכין שלונגען און דעם מאָגען אויפהענגען אויף דער וואַנד ביז וואַנען מען זעהט ביי אייך א שילינג.

— וועסט זיכער דאָ פערדינען, האָט דער קריפּעל געזאָגט, זיי נאָר גרייט אויף יעדען רוף מיינעם.

דער קריפּעל האָט זיך נאָך דעמזעלבען אָוועגד געזעהען מיט מאַריאַנען, וועלכער האָט אומגעדול-דיג אויף איהם געוואַרט.

— נו, וואָס הערט מען, האָט מאַריאַן געפרעגט איהר ווייסט דאָך געוויס, אַז סאַבאַ פערענדיגט שוין איהרע אויפפיהרונגען אין לאָנדאָן.

— פערשטעהט זיך, אַז איך ווייס דאָס, ווער דען זאָל דאָס וויסען? דעריבער דאַרפען מיר זיך צו איילען, אויב איהר ווילט בכלל עפּעס אונטער-נעהמען.

— און איהר ווילט זיך אונטערנעהמען צו בעפרייען סאַבאַן?

— פונקט אַזוי ווי איך האָב זיך אונטערגענומען צו בעפרייען אייך פון די באַנדיטענס יעדעד און האָב עס אַדורכגעפיהרט.

— אָבער דעמאָלט איז דאָך דאָס פערשאָלטענע ווייב, די דאָזיגע פּעלאַ נישט געווען דערביי, אייער אונטערנעהמונג איז דעריבער דעמאָלס פיל פער-לייכטערט געוואָרען.

— דאָס איז מיין זאַך, מיסטער מאַריאַן, דע-מאָלס ווען איך האָב נישט געקענט אויפטוען, האָב איך אייך גאָרנישט פאָרגעלעגט, איצט אָבער ווייס איך, אַז איך וועל דעם ענין קענען אַדורכפיהרען.

— אויף וואָס פאַרא אופן ווילט איהר דאָס מאַכען, האָט מאַריאַן געפרעגט.

— צוערשט דאַרף איך וויסען וואָס איך קען פערדינען דערביי און ווי אַזוי די סומע וועט מיר נען איבערגעבען פּרטים פון מיין פּלאַן פריהער קען איך דאָס נישט טון.

מאַריאַן וועלכער איז געווען איינגאַנצען פער-צווייפעלט און רעזיגנירט האָט זיך נישט אַקעגענ-געשטעלט. ס'איז געווען פאַר איהם גענוג, אַז ער האָט געדאַרפט אָנקומען צו אַזאַ עקעלהאַפטען פער-שוין ווי דער קריפּעל איז און אַז ער האָט געדאַרפט זיין הילף, סאָ וואָס איז איהם שוין געווען פאַר אַנ'אונטערשיד.

— וויפיל ווילט איהר פאַר צושטעלען מיר סאַבאַן.

— איהר פערשטעהט, מיסטער מאַריאַן בזשו-סקאַ, איך בין דאָך נישט איינער אַליין.

— איך פרעג דאָך אייך נישט צי איהר זענט אַליין, צי מיט אייך זענען צעהן אָדער צוואַנציג מענשען, איך וויל בכלל נישט וויסען ווי אַזוי און מיט וועמען איהר וועט דאָס מאַכען, איך קען נאָר אייך, און מעהר וויל איך נישט וויסען, זאָגט מיר וויפיל דאַרף דאָס קאָסטען.

דער קריפּעל האָט אין די געדאַנקען געזוכט אַ סומע, וועלכע ער זאָל פאָרלעגען מאַריאַנען, וואָס פאַרא סומע ס'איז איהם נאָר איינגעפאַלען האָט ער זי בעטראַכט, אַז זי איז צו קליין, ביז ער האָט ענדליך געוואָלט אַרויסשטאַמלען...

— נאָר איך בעט אייך, פערלאַנגט נישט פון מיר צופיל, רואינירט מיך נישט, איך בין אינגאַנ-צען אין אייערע הענד און איהר קענט טון מיט מיר וואָס איהר ווילט, אָבער איך בעט אייך זאָל דאָס זיין מיט רחמנות.

— איהר וועט מיר געבען דערפאַר 1000 פונט

— טויזענד פונט? איהר ווייסט וויפיל טויזענד פונט איז?

(פאָרטזעצונג קומט)

ספּאָרט-באַוועגונג

די אָלימפּיאַדע טאָר נישט פֿאָרקומען אין דײַטשלאַנד

אין ניו־יאָרקער „טאָג“ לייענען מיר אַ גרויסען אַרטיקעל וועגען דער בערלינער אָלימפּיאַדע. מיר נעמען אַרויס אַ קיצור פֿון דעם דאָזיגען גלענצענדען אַרטיקעל.

די אַנגלאָזאַקסישע וועלט — ענגלענדער, אַמעריקאַנער, אויסטראַליער א.א.וו. האָבען צוזאַמען בעשאַפֿען דעם בעגריף ספּאָרט. אין אָנהויב האָט עס אפשר געמיינט דאָס זעלבע וואָס מען בעצייכענט אין אַנדערע שפּראַכען מיט אַטלעטיק, גימנאַסטיק וכדומה. מיט דער צייט איז דאָס וואָרט פֿערברייטערט געוואָרען אַזוי, אַז עס זאָל ענטהאַלטען אַ סך אַנדערע בעגריפֿען, ווי עהרענהאַפֿטיגקייט, טאָלעראַנץ, „פֿעיר פּליי“, אויך דזשענטעלמענישקייט, ער איז אַ ספּאָרט — מיינט, ער איז אַ מענש וואָס קאָן זיין גערעכט צו געגנער, וואָס נעמט אָן אַ פֿערלוסט אָהן כעס און אָהן שנאה. מעהר ווי ערגעץ אַנדערש איז אין דער ספּאָרט־וועלט אָנגענומען דער כלל פֿון פּערזענליכען פֿערדינסט. קיין שום אַנדערע אומשטענדען טאָרען נישט פֿערמינקלען די בעלוינונג אָדער דעם האָנאָר וואָס אַ מענש געוויזט דורך זיינע אויפֿטוען.

דער בעשלוס צו האַלטען אָט די אָלימפּיאַדע אין דײַטשלאַנד איז אָנגענומען געוואָרען איידער היטלער איז געקומען צו דער מאַכט און איידער די נאַציס האָבען געוויזען דער וועלט אַ מוסטער פֿון אַ באַנדיטישען רעגירען. אַזוי שנעל ווי דער ברוינער פֿאַשיזם האָט זיך גענומען הערשען, דאָס נאָך גאַנצע דריי יאָהר פֿאַר די שפּילען, האָט מען שוין אָנגעהויבען רעדען אין אַמעריקע, צי מען דאַרף נישט בעשטימען אַן אַנדער אָרט פֿאַר זיי. אינטערנאַציאָנאַלער ספּאָרט אונטער דער סוואַסטיקא — אונטער דעם צייכען, וואָס איז דער היפּוך פֿון אַלץ, וואָס איז מיט דעם בעגריף ספּאָרט פֿערבונדען, — דאָס האָט אויסגעזעהען פֿאַר אַ סך ווי אַ בייזער וויץ, אַ מאָנסטערהאַפֿטער חוזק, אַ חוץ דעם איז אויפֿגעשוואומען די פֿראַגע, וועגען דער בעטייליגונג פֿון יודען אין די אָלימפּישע שפּילען. וועלען דייטשע יודען, וואָס צוויי שען זיי געפֿינען זיך מאַנכע אינטערנאַציאָנאַלע בערימטע ספּאָרט־מענער און פֿרויען, קאָנען זיך בעטייליגען? וועט נישט געמאַכט ווערען קיין דיס־קרימינאַציע געגען „פֿעיר פּליי“ אין דער טעטיגקייט, וואָס סימבאָליזירט מיט זיך אָט די פֿיינע מידה? אַזעלכע און עהנליכע פֿראַגען זענען אַרויס געשוואומען אין אַמעריקע און עס האָבען זיך געהערט שטימען דערפֿאַר, אַז מען זאָל אין בערלין די אינטערנאַציאָנאַלע ספּאָרט־אויסשטעלונג נישט האַלטען.

איז דאַן געקומען „ער אַליין“ דער אויבער־נאַצי היטלער און געגעבען אַ פֿייערליך פֿערשפּרעכען, אַז ס'וועט נישט זיין קיין שום דיסקרימינאַציע געגען יודען, נישט פֿון דײַטשלאַנד און נישט פֿון אויסלאַנד. איז דאָס געווען גענוג פֿאַר די מעהרסטע טוער און פֿיהרער אין דער אַמעריקאַנער ספּאָרט־וועלט צו האַלטען „דעם אינצידענט פֿאַר געשלאָסען“. יודען, ווידער, און אַנדערע שונאים פֿון נאַציזם, האָבען אויך נישט געהאַט קיין ברירה ווי צו מאַכען אַ שוויג. מיר'ן לעבען וועלען מיר זעהן.

זענען אַוועק עטליכע יאָהר. דאָס, וואָס האָט זיך אָפּגעטון אין אָנהויב, איז בלויז געווען די בלימעלעך — די יאַגדעס זענען ערשט געקומען. דער נאַצי־רעזשים האָט אויפֿגעטרייסעלט מיט זיינע גרויל — טאַטען, מיט זיינע פֿערברעכענס, די גאַנצע עהרליכע מענשהייט. אין זומער פֿון דעם יאָהר האָט זיך אָנגעהויבען אַ נײַע פּאָגראָם־פּאָליטיק געגען יודען, קאַטאָליקען און אויך פּראָטעסטאַנטישע אָפּאָזיציאָנערען, אַז די וועלט — אַפֿילו יענע, וואָס וואָלט צום ליבסטען געשוויגען — האָט געמוזט זיך אָפּרופֿען. צוזאַמען דערמיט האָט מען אָנגעהויבען הערען אין קאַטוילישע און פּראָטעסטאַנטישע קרייזען די פֿאָדערונגען, אַז די אָלימפּישע שפּילען זאָלען נישט אָפּגעהאַלטען ווערען דאָס מאָל אין נאַצי־לאַנד. נאָר געוויער: אויב זיי וועלען דאָרט יאָ פֿאָרקומען, זאָלען די אַמעריקאַנער ספּאָרט־לייט זיך אין זיי נישט בעטייליגען.

די אָלימפּישע שפּילען זענען נישט בלויז אַ ספּאָרט־ענין. זיי שטעלען מיט זיך איצט פֿאַר אַ דירעקטען פּאָליטישען ענין און פֿון גרויס וויכטיגקייט. עס איז שוין קלאָהר פֿאַר יעדען איינעם, מיט אַ קאָפּ אויף די פּלייצעס, אַז קיין שום זאַך קאָן נישט ווירקען אויף די נאַציס אויסער אַ קלאַפּ אין אַ פּיהלבאַר אָרט. בלויז די שפּראַך פֿון אַ שטעקען פֿערשטעהען זיי. אויב עס זאָל קומען דערצו, אַז די אָלימפּישע שפּילען זאָלען מוזען אַריבערגעטראָגען ווערען אין אַן אַנדער לאַנד, וועט עס קודם כל מאָראַליש זיין אַ גרויסע מפּלה.

אָט פֿאַרוואָס עס איז אַזוי וויכטיג אויפֿצוהויבען אַ בעוועגונג אין אַמעריקע, געגען בעטייליגען זיך אין די „שפּילען“. אויב זיי זאָלען פֿאָרקומען אין דײַטשלאַנד, לויט דעם פֿריהערדיגען בעשלוס. און דאָס וועט נישט גרינג אָנקומען.

נאָך איז דאָ צייט אויפֿצוּוועקען די עפֿענטליכע מיינונג אַזוי, אַז אַלע פֿיהרער פֿון דער ספּאָרט וועלט זאָלען דערפֿיהלען די שאַנד פֿאַר אַמעריקאַ צו געהען בעוויזען ספּאָרטמאַנשאַפֿט אין דער נאַצישער אונטערוועלט. די קרייזען, וואָס זעהען איין די בעליידיגונג דערפֿון ווערען אַלץ גרעסער. מען מעג דערוואַרטען, אַז אין בערלין וועט מען קריכען פֿון דער הויט נישט עובר צו זיין פֿאָרמעל און טעכניש אויף עפּעס אַ פּונקט אין די אָפּמאַכען. אָבער דאָס וועט זיין זאַמד אין די אויגען. דער נאַצי־טעראָר הערט נישט אויף אויף איין מינוט, נישט בלויז געגען יודען, נאָר געגען יעדען איינעם וואָס וואַגט נאָך זעלבסטשטענדיג צו אָטעמען. די אַמעריקאַנער רעגירונג, זי זיצט אויך ווי אין עפּעס אַ טורעם און דערוועגט זיך נישט צו זאָגען אַ וואָרט, ווייל טאָן איז שוין נישט צו רעדען. אָבער די אַמעריקאַנער עפֿענטליכע מיינונג טאָר נישט דורכלאָזען די געלעגענהייט צו טון די טאַט פֿון גרויסער היסטאָרישער בעדייטונג, ווען זי וועט לאָזען פֿיהלען די ספּאָרט־וועלט, אַז: די אָלימפּישע שפּילען טאָרען נישט פֿאָרקומען אין דעם באַרבאַרישסטען לאַנד פֿון דער וועלט!

באָקס-מעטש דײַטשלאַנד — פּוילען 6:10

ראָטהאָלץ האָט דערגרייכט 2 פּונקטען פֿאַר פּוילען

נעכטען איז פֿאָרגעקומען דער באָקס־מעטש צווישען דער רעפּרעזענטאַנץ פֿון פּוילען און דער רעפּרעזענטאַנץ פֿון דײַטשלאַנד. די רעזולטאַטען זענען געווען פֿאָלגענדע:

פֿליגען־געוויכט: ראָטהאָלץ (פּוילען) — פּערבער (דײַטשלאַנד) ראָטהאָלץ האָט בעזיגט דעם דייטש. אויף פּונקטען האָהן־געוויכט: קזשעמינסקי (פּוילען) — ראַפּזילבער (דײַטשלאַנד) קזשעמינסקי האָט געוואונען ביי ראַפּזילבער'ן אויף פּונקטען.

פֿעדער־געוויכט: פּאָלוס (פּוילען) — ביטנער 2 (דײַטשלאַנד) געזיגט האָט ביטנער אויף פּונקטען.

לייכטע וואָג: שפּינסקי (פּוילען) — שמעדעס (דײַטשלאַנד) האָט זיך פֿערענדיגט מיט אַ נצחון פֿון שמעדעס'ן אויף פּונקטען.

האַלב־מיטעלע וואָג: מישורעוויטש (פּוילען) — מוראַך (דײַטשלאַנד). מישורעוויטש האָט פֿאַרשפּילט צו מוראַך'ן אויף פּונקטען.

מיטעלע וואָג: מייכזשיצקי (פּוילען) — שטיין (דײַטשלאַנד). שטיין האָט געוואונען ביי מייכזשיצקי'ן אויף פּונקטען.

האַלב־שווערע וואָג: כמיעלעווסקי (פּוילען) — יאַספּערס (דײַטשלאַנד) כמיעלעווסקי האָט געוואונען ביי יאַספּערס'ן אויף פּונקטען.

שווערע וואָג: כאַמאַ (פּוילען) — רונגע (דייטשלאַנד). רונגע האָט געוואונען אויף פּונקטען.

דער מעטש צווישען דער פּוילישער רעפּרעזענטאַנץ מיט די נאַצי־באָקסער איז דאָך פֿאָרגעקומען. דער סטאַדיאָן האָט אַריינגענומען פֿיל טויזענדער צושויער,, צווישען וועלכע ס'האָבען פֿערשטעהט זיך נישט געפֿעהלט קיין יודעלעך. די יודעלעך, וועלכע בויגען דעם קאָפּ און לעקען די שטיוועל פֿון זייערע אונטערדריקער און פֿערפֿאָלגער. זיי האָבען דאָס אוועקגעטראָגען דאָס געלד פֿאַר די נאַצי־ספּאָרטלער, פֿאַר די, וועלכע טרעטען מיט זייערע שמוציגע שטיוועל אונזערע נאַציאָנאַלע רעכט. וואָס האָבען די דאָזיגע „זשידקעס“, וועלכע זענען נעכטען געווען אויפ'ן מעטש פֿערדינט?

נישט עפּעס אַנדערש ווי אַ שפּיי אין פּנים!

מיר קענען זיי פֿערגינען דאָס פֿערגעניגען צו הערען שפּילען פֿאַר'ן מעטש דאָס האָרסט־וועסעל־ליד „ווען דאָס יודען־בלוט פֿאָן מעסער שפּריצט“, מיר פֿערגינען דאָס די אַלע זשידקעס, וועלכע זענען געווען אויפ'ן נעכטיגען מעטש.

—=—

פּוילישע רעפּרעזענטאַנץ — לאָדז 0:3 (0:3)

(ב) נאָך אַ איבערהייס פֿון עטליכע יאָהר, האָט די לאָדזער ספּאָרט־וועלט נעכטען ווידער געהאַט אַ געלעגענהייט צו זעהן די פּוילישע פוסבאָל ־ רעפּרעזענטאַנץ. עס האָט געזאָלט פֿאָרקומען דער צווישען לענדער־מעטש צווישען פּוילען און בעלגיען. צוליב'ן טרויער נאָכ'ן טויט פֿון דער בעלגישער קעניגין, איז דער מעטש אָפּגערופֿען געוואָרען. דער פּוילישער פוסבאָל־פֿערבאַנד, האָט געזאָלט אויסנוצען דעם דאָזיגען טערמין און זעהען די רעזולטאַטען פֿון די לאַנגע צוגרייטונגען פֿון די רעפּרעזענטאַנטען צו דעם אינטערנאַציאָנאַלען מעטש און האָט דעריבער נעכטען אַדורכגעפֿיהרט דעם מעטש אין לאָדז צווישען דער פּוילישער פוסבאָל ־ רעפּרעזענטאַנץ און די לאָדזער רעפּרעזענטאַנץ.

דער פּוילישער פוסבאָל לעבט לעצטענס איבער אַ שטאַרקע ירידה. זייט די לעצטע יאָהרען איז בכלל נישט פֿאַרהאַן קיין צופֿלוס פֿון פֿרישע פוסבאָל טאַלענטען און דער פּוילישער פּרובט טאַקע אויס אַלע מיטלען צו הויבען דעם מצב פֿון פּוילישען פוסבאָל. עס ווערען כסדר אַדורכגעפֿיהרט צוגרייטונגס און אויסשול־לאַגערן פֿון די בעסטע פּוילישע פוסבאָליסטען. דער פֿערבאַנדס־קאַפּיטאַן זוכט אַפֿילו נישט בלויז צווישען די „ליגע“ מאַנשאַפֿטען פֿעהיגע פוסבאָליסטען און מען האָט טאַקע דערוואַרט אויף דעם נעכטיגען מעטש דירעקטער רעזולטאטען דער דאָזיגער אַרבייט.

אין דער פּוילישער רעפּרעזענטאַנץ האָבען נעכטען געשפּילט 15 פוסבאָליסטען און די איז אָבער אויסגעפֿאַלען זעהר בלאַס. מען האָט נישט געזעהן אין דער מאַנשאַפֿט קיין סטיל, עס האָט געפֿעהלט אַמביציע אין שפּיל. די פֿיזישע קאָנדיציע איז געווען פֿיל הינטערשטעליג.

די לאָדזער מאַנשאַפֿט האָט בלויז ציטענווייז געשטאַנען אויף דער הויך, דאָס איז געווען אין די ערשטע 20 מינוט און ביים סוף פֿון מעטש, אָבער אַפֿילו פֿערגלייכענדיג צו דעם שוואַכען שפּילען, איז די פּוילישע רעפּרעזענטאַנץ אויסגעפֿאַלען שוואַך און ווער ווייסט, וואָס פֿאַר אַ רעזולטאַט עס וואָלט געגעבען דער מעטש אין בעלגיען. אַלענפֿאַלס, נעמענדיג אין בעטראַכט דאָס נעכטיגע שפּילען קאָן מען זיך קיין גוטעס נישט פֿאָרשטעלען.

די ערשטע האַלבע שעה פֿון מעטש געהערט צו דער לאָדזער מאַנשאַפֿט. די געסט קענען נישט ענטוויקלען קיין שום אַקציעס און מוזען זיך געפֿינען אין דער פֿערטיידיגונג. דער אָנגריף פֿון לאָדז אַרבייט אַ סך אָבער ווייניג עפֿעקטפֿול. מאַרטינאַ איז תמיד אויפ'ן אָרט און צו דער ריכטיגער צייט. די לעצטע 15 מינוט פֿאַר דער פּויזע שיסען די געסט דריי טויערן דורך קישעלינסקי פֿון אַ פֿריי־שטויס, מאַטיאַס און קרישקעוויטש. אַלע דריי טויערן האָט דער לאָדזער טויערמאַן געדאַרפֿט פֿערטיידיגען.

אין דער צווייטער העלפֿט פֿון שפּילען ענדערן ביידע מאַנשאַפֿטען די צוזאַמענשטעלען. אין דער פּוילישער רעפּרעזענטאַנץ שפּילען טאַטוש, נאַוראָט און וואַשעוויטש. 30 מינוט שפּילען די געסט בעדייטענד בעסער פֿון די לאָדזער אָבער פֿאַר דער פּוילישער רעפּרעזענטאַנץ, איז עס ווייניג. נאַוראָט איז שוין ווייט נישט ווי אַמאָל און דער אָנגריף האָט דעריבער פֿיל פֿערלוירען פֿון זיין ווערט. די לאָדזער בעמיהען זיך צו דערהאַלטען דעם רעזולטאַט כדי שפּעטער איבערצוגעהן אין אָנגריף. דער טויערמאַן טאַטוש, ווערט כסדר בעשעפֿטיגט און שפּילט זעהר גליקליך. מאַרטינאַ טוט אויך וואָס מען דאַרף אַזוי, אַז דיביידע שפּילער זענען פּשוט אַ מויער פֿאַר'ן לאָדזער אָנגריף. ביי מעהר מזל, וואָלט די לאָדזער מאַנשאַפֿט ערצילט צוויי טויערן. אַלענפֿאַלס דער רעזולטאַט 0:3 איז צו הויך לויט'ן שפּיל פֿערלויף.

ריכטער ה' יענדראַשטשאַק — שוואַך.

ציקליסטען־מייסטערשאַפֿטס־געיעגען אין לאָדז

פֿון וועלט - פֿערבאַנד „מכבי“

נעכטען זענען פֿאָרגעקומען די מייסטערשאַפֿטס־געיעגען פֿון ציקליסטיק אויפֿן שטח פֿון 100 קילאָמעטער אויפֿן וועג פּאַביאַניץ־לאַסק־זד. וואָליע־קאַמאַק און צוריק.

די רעזולטאַטען זענען פֿאָלגענדע:

1. בוזין (מכבי) — 3 שעה 44 מינוט 31.4 סעק.
2. לעווענבערג (בר־כוכבא) 3,45,48,4.
3. ווילינגער (מכבי) 3.48,24,8

אין די געיעגען האָבען זיך בעטייליגט 10 ציקליסטען. צו דער מעטאַ זענען דערגאַנגען 7 מאַן.

דער רעזולטאַט פֿון דעם געיעג איז אַ שוואַכער, אַ גרויסער מאָס דערפֿאַר, ווייל „מכבי“ האָט געמאָלדען די פֿאָהרער קאַלסקי און מיראַבעל און האָט אָבערגעפֿונען פֿאַר פֿאַסינגער צו שיקען אַ צווייטען אויף געיעג.

פּראָפּאַגאַנדע-געיעג אויף 25 קילאָמעטער

אין פּראָפּאַגאַנדע ־ געיעג אויף 25 קילאָמעטער פֿון וועלט־פֿערבאַנד „מכבי“, האָט דאָס ערשטע אָרט פֿערנומען פּיאָטרקאָווסקי (מכבי לאַסק) 43,55 פֿאַר שוואַרץ און קלינגבייל.

אין געיעג האָבען אָנטיילגענומען 17 פֿאָהרער.

פּוילישער עקזעקוטיוו פֿון וועלט-פֿערבאַנד „מכבי“

טרעפֿונג פֿון די טעניס-קאַרטען פֿון קעלצער „מכבי“

זונטאָג, דעם 25. אויגוסט איז אין קעלץ פֿאָרגעקומען די פֿייערליכע ערעפֿנונג פֿון די טעניס־קאַרטען, וועלכע זענען אויסגעבויט געוואָרען דורך דעם אָרטיגען „מכבי“ די פֿייערליכקייט האָט צוגעצויגען אַ גרויסען עולם. צום סוף פֿון דער פֿייערליכקייט זענען פֿאָרגעקומען טעניס־פֿאָרמעסטונגען.

די דײַטשען געוואונען דעם ציקליסטען-געיעג

וואַרשאַ — בערלין.

נעכטען האָט זיך אין בערלין פֿערענדיגט דאָס ציקליסטען־געיעג וואַרשאַ — בערלין, דער לעצטער עטאַפּ שטעטין ־ בערלין האָבען געוואונען די דייטשען אין 17 שעה 12 מינוט 53,2 סעקונדען, די צייט פֿון די פּאָלאַקען איז געווען 17 שעה 13,4 סעקונדען

די אַלגעמיינע צייט פֿון די דייטשען איז געווען 99 שעה 38 מינוט 57,2 סעקונדען. די צייט פֿון די פּאָלאַקען 100 שעה 16 מינוט 36,9 סעקונדען.

די דייטשען האָבען אַלזאָ דערגרייכט אַ צייט מיט 37 מינוט 39,7 סעקונדען ווייניגער ווי די פּאָ־לאַקען אינדיווידועל האָט דעם וועט־לויף געוואונען דער דייטש האַסוואַלד.

קאָנפֿערענץ פֿון ספּאָרט-וויצע-פּרעזעסען ביי דער עקזעקוטיווע פֿון וועלט-פֿערבאַנד „מכבי“

דעם 1 סעפּטעמבער איז אין וואַרשאַ פֿאָרגעקומען אַ קאָנפֿערענץ פֿון די ספּאָרט־וויצע־פּרעזעסען ביי דער עקזעקוטיוו פֿון וועלט־פֿערבאַנד „מכבי“ אין פּוילען. די קאָנפֿערענץ האָט פֿעסטגעשטעלט די ווינטער־אַרבייט פֿון פֿערבאַנד און אַרומגערעדט פֿראַגען, וועלכע זענען פֿערבונדען מיט דער מכביהדע פֿון 1936.

פֿערענדיגט די זומער-לאַגערען פֿון פֿערבאַנד

נעכטען האָבען זיך געשלאָסען די זומער־לאַגערען, וועלכע זענען געשאַפֿען געוואָרען דורך דעם וועלט־פֿערבאַנד „מכבי“ אין פּוילען.

דריטער וועלט-קאָנגרעס פֿון „מכבי“

פֿון 11 ביזן 15 סעפּטעמבער וועט אין בערן (טשעכיען) פֿאָרקומען דער וועלט־קאָנגרעס פֿון „מכבי“. פֿון די ביז איצטיגע אינפֿאָרמאַציעס קען מען אַרויסדריינגען, אַז אין קאָנגרעס וועלען אָנטיילנעמען פֿאָרשטעהער פֿון אַלע לענדער, וואו ס'געפֿינען זיך „מכבי“־פֿערבאַנדען.

לאָדז — שלעזיען 1:4 (0:2)

שבת איז אין אָזאָרקאָוו פֿאָרגעקומען אַ פּראָפּאַגאַנדע־מעטש צווישען די אַרבייטער־רעפּרעזענטאַנטען פֿון לאָדז און שלעזיען.

די לאָדזער מאַנשאַפֿט האָט געהאַט די איבערמאַכט דורך דער גאַנצער צייט פֿון שפּילען, די שלעזיער זענען געווען בעסער טעכניש.

דער מעטש האָט זיך פֿערענדיגט מיט דעם רעזולטאַט 1:4 פֿאַר דער לאָדזער רעפּרעזענטאַנץ.

פֿינף-קאַמף פֿאַר פֿרויען

וועגען דער פּוילישער מייסטערשאַפֿט

היינט איז אין לאָדז פֿאָרגעקומען דער פֿינף־קאַמף פֿאַר פֿרויען. דאָס ערשטע אָרט האָט פֿערנומען קוואַשניעווסקאַ (ל. ס. ק.) מיט 283 פּונקטען. זי האָט געשלאָגען דעם פּוילישען רעקאָרד מיט איין פּונקט. דער ביז־איצטיגער רעקאָרד האָט אויך געהערט צו קוואַשניעווסקאַ.

דאָס צווייטע אָרט האָט פֿערנומען שיקאָזשאַנקאַ (שלעזיען) 172 פּונקטען און דאָס דריטע אָרט קאַלוזשאַוואַ (שלעזיען) 188 פּונקטען.

100 קילאָמעטער-ציקליסטען לויף

וועגען פּריז פֿון לאָדזער מאַגיסטראַט

נעכטען איז פֿאָרגעקומען דער ציקליסטען־לויף אויף 100 קילאָמעטער וועגען דעם פּריז פֿון לאָדזער מאַגיסטראַט, דאָס ערשטע אָרט האָט פֿערנומען וויענצעק פֿון רעמורסאַ אין 3 שעה מיט 14 מינוט 47 סעקונדען.

צווישען-שטעטישע פוסבאָל מעטשען

לעמבערג — טשערנאָוויץ (רומעניען) 1:3

קראָקאַ — לעמבערג 1:3

אויבערשלעזיען פּאָלער שלעזיען (דײַטשלאַנד) 1:9.

מכבי (ווילנאַ) — הכח (רינאַ) 1:3.

מכבי (ווילנאַ) — הכח (רינאַ) 2:2.

מעטשען וועגען אַריינגעהן אין דער ליגע

טשאַרני (לעמבערג) — פּ. ק. ס. (לוצק) 1:7.

לעגיאַ (פּויזען) — פּאָלאָניאַ (בידגאָשטש) 0:1

לעגיאַ האָט אַזוי אַרום געוואונען די מייסטערשאַפֿט פֿון דער גרופּע.

נאָר 110 זלאָטיס פוּן לאָדז קיין וויען און צוריק

דער סוקצעס פוּן אונזער גרויסען אויספלוג

מיר קענען שוין מעלדען אַלע די, וועלכע מעלדען אַלע שוין פאַרשריבענע אנטיילנעהמער אין אונזער עקסקורסיע קיין וויען, און אויך די אַלע, וועלכע ווילען זיך נאָך פאַרשרייבען, אַז צוליבן ערפאָלג פון דער עקסקורסיע איז אונז געלונגען אויסצופועל'ן די ווייטגעהענדסטע הנחות אַזוי, אַז דער אויספלוג פון לאָדז קיין ווין וועט קאָסטען נישט קיין 130 זלאָטים נאָר 110 זלאָטים.

מיר קענען שוין מעלדען אַלע די, וועלכע האָבען זיך שוין איינגעשריבען צום גרויסען אויספלוג קיין וויען, פון 5-טען ביז'ן 12-טען סעפּטעמבער, און אויך אַלע די, וועלכע ווילען זיך נאָך פאַרשרייבען, אַז די טעכנישע זייט פון אויספלוג האָט איבערגענומען דאָס וועלט-בעריהמטע רייזע-ביוראָ „וואַגאָן־לי־קוק", וועלכע איז בעקאַנט דורך דער מוסטערהאַפטער אַדורכפיהרונג פון אַלע אויספלוגען און עקסקורסיעס.

„וואַגאָן־לי־קוק" איז אויך דאָס אָפיציעלע רייזע-ביוראָ פון קאָנגרעס פון דער נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, וועלכער קומט אין דער צייט פאָר אין וויען.

ס'זענען ספּעציעל אַנגאַזשירט געוואָרען קענער פון וויען און דער אומגעגענד, וועלכע וועלען שטענדיג זיין גרייט צו בעווייזען די אַנטיילנעמער אין דער עקסקורסיע די זעהענסווירדיגקייטען פון עסטרייך.

פאַר די אנטיילנעמער איז קאָלאָסאַל פאַרלייכטערט געוואָרען דאָס אַנזוזעהן זיין אויפ'ן קאָנגרעס און אויף אַלע פעסטליכקייטען, וועלכע וועלען דאָרט פאָרקומען.

פאַר די אנטיילנעמער, וועלכע וועלען דאָס דאַרפען, זענען צוגעגרייט געוואָרען ערשטקלאַסיגע נאַכט-לעגער פאַר שפּאָט-ביליגע פרייזען.

דער אָנטייל אין דער עקסקורסיע מיט אַ פּאַס, וויזע און באַהן-בילעט פון לאָדז קיין וויען און צוריק קיין לאָדז קאָסט בלויז 110 זל.

ס'דערנעהנטערען זיך די לעצטע טעג פון די איינשרייבונגען, און ס'זענען פאַרבליבען נאָך עטליכע פרייע פּלעצער. מיר עצה'ן דעריבער אונזערע לעזער וואָס שנעלער זיך צו פאַרשרייבען אין דער אַדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט", פּיעטריקאָווער 21, כדי צו דער צייט צו קענען ערלעדיגען אַלע פאָרמאַליטעטען, וועלכע זענען נויטיג ביים אויסאַרבייטען דעם אויסלענדישען פּאַס און די וויזע.

אין דער זעלבער צייט קומען פאָר אין וויען די אַלוועלטליכע ירידים. אַזוי, אַז די אנטיילנעהמער פון אונזער עקסקורסיע וועלען קענען זיין אויף די ירידים.

פאַר אַלע אַנטיילנעמער זענען רעזערווירט נומערירטע פּלעצער פון קאַלושקי אָן.

די עקסקורסיע פאָהרט אָפּ פון דער לאָדזער פאַבריקס-באַהן דאָנערשטאָג, דעם 5 סעפּטעמבער 6 אַ זייגער אָוונט.

גרויסער ערפאָלג פון „אַראַראַט" אין לאָדז

אין טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי" גאַסטראָלירט איצט דאָס קליין-קונסט טעאַטער „אַראַראַט".

דער ערפאָלג פון די ערשטע פאָרשטעלונגען איז אַנ'אויסערגעוועהנליכער. סיי מאָראַליש, סיי מאַטעריעל. דאָס פּראָגראַם „אַ גדולה אויף דער באָבע" בעשטעהט פון 20 שלאַגער-נומערן, ערנסטע און אויך אַזעלכע, וועלכע ווייזט דאָס פּובליקום דורך דער גאַנצער צייט פון דער פאָרשטעלונג.

היינט 9.30 אָוונט ווידערהאָלונג פון דער פּרעמיערע „אַ גדולה אויף דער באָבע".

איבערגעפאָהרען אַ פּאָליציאַנט

(א) אויף פּעטריקאָווער 2, ביים אריינפאָהר אויפ'ן פּריוואַטן-פּלאַץ, איז אַ טאַקסובקע אַרויפגעפאָהרען אויף דעם פּאָליציאַנט וולאַדיסלאַוו טורייסקי, און איהם שטאַרק פאַרוואונדעט, איבערברעכענדיג איהם אויך אַ פוס.

דער שאָפער — וואַהרשיינליך אַ שיכור — האָט נישט בעמערקט קיין לאַנגע שהיות און איז אַנטלאָפען.

פּאָליציי זוכט איהם.

אויספלוגען קיין פּאַלעסטינע פון 630.— זל. אַן

ארגניזירט „אָרביס" פּיעטריקאָווער 18, טעל. 249-33

אויך הנחה-פּעסער קיין טשעכאָ-סלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוויע.

אויך קיין עסטרייך.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מאָנטאָג, ד. 2-טען סעפּטעמבער 1935

6.36 — גימנאַסטיק. 6.50 — פּליטען. 7.20 — ידיעות. 7.30 — פּליטען. 7.55 אינפאָרמאַציעס. 11.57 צייט-סיגנאַל. 12.03 — ידיעות. 12.15 — טריאָ. 1.05 — פּליטען. 1.30 — „די באָבעס מעשה־לעך". 3.12 — לאָדזער בערזע. 3.15 — וואַרשאַווער בערזע. 3.25 — עקספּאָרט. 3.30 — קאָנצערט. 4 — רעפּאָרטאַזש פון לעבען פון די פּוילישע אַרבייטער אין פראַנקרייך. 4.15 — קאָנצערט. 4.45 — אַקטועלער סקעטש. 5 — שמועס פאַר פרויען. 5.15 — אַ מינוט פּאָעזיע. 5.20 — רעציטאַציע. 6 — מאַנדאָלין-אָרקעסטער. 6.30 — פאַר קינדער. 6.45 — פּליטען. 7.20 — רעקלאַמע-קאָנצערט. 8 — פאַר־טעפּיאַן - קאָנצערט. 8.30 — קינדער - קאָנצערט. 8.45 — אָוונט-ידיעות. 9 — פרעהליכע אוידיציע. 9.30 — „מיצקיעוויטש צווישען פרעמדע פעלקער" — ליטעראַרישער אָוונט. 10 — סימפ. קאָנצערט. 11 — ידיעות, קאָמוניקאַטען. 11.05 — טאַנץ-מוזיק.

מעלדונג

פון קוראַטאָריום פון די בעראָכאָוו-שולען אין לאָדז פּל. קאַשטשעלנאַ 4.

די איינשרייבונגען אין שול און אין קינדערהיים קומען שוין פאָר יעדען טאָג פון 1—11 פאַרמיטאָג און פון 6—10 אָוונט. ס'זענען פאַראַן נאָך פרייע פּלעצער פאַר קינדער פון ערשטען קלאַס אין קינדער-היים, די לימודים הויבען זיך אָן דינסטאָג דעם 3-טען סעפּטעמבער. די לייטונג

KUPUJCIE — UZNANE ZA NAJLEPSZE zeszyty szkolne, bruljony, bloki do rysunków i wszelkie przybory szkolne OSTROWSKIEGO PIOTRKOWSKA 55. TEL. 203-54

קלאַנג-קינאָ CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16

היינט ערעפענונג פון סעזאָן! דער הערליכסטער פילם „RUMBA" אין די הויפּט-ראָלען: Carola Lombard, George Kraft און די שפּאַניערין MARGO. הערליכע אויסשטאַטונג. רעזשי: מאַריאָן גערינג — הערליכע קובאַנישע ליבעס-טענץ:

אָנהייב פון די סעאַנסען 4.30 נאָכמיטאָג. שבת און זונטאָג 12.30 אַ זייגער בייטאָג.

קליינע אַנאָנסען! 1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

Administrację domów przyjmuje solidny wykwalifikowany administrator. Sumienna i oszczędna gospodarka zagwarantowana. Na żądanie pierwszorzędne referencje. Uwaga: Przyjmuje domy w administracji od 50.— Zł. miesięcznie. Zgłoszenia do administracji pisma pod „Administrator".

צו פאַרדינגען אַ קיהלען-בודקע מיט איינגעפיהרטע קליענטעלע ביי ווייג-שטיין, קילינסקיעגאָ 6. אין פּאַשע-בודקע

שלאָסער-געצייג וויל איך קויפען, אויך אַ שרויב-שטאָק. אינזשינערסקאַ 14.

עס ווערט געזוכט אַ דעקעל-שער אין גוטען צושטאַנד. זיך צו ווענדען צום וואַליזען-מאַכער בזשעזשינער 14, 2. שט.

כ'האָב פאַרלוירען אַ בייטעלע מיט 2 וועקסלען צו 50 זל. אויסשטעלער מ. וויינרייך, נאַוואָמיעסקאַ 29, צאָהלבאַר דעם 15/X—1935 און איין וועקסעל אויסשטעלער קאַגאַן, לעצטע זשיראַ מ. וויינרייך, צאָהלבאַר דעם 15/X—1935. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאַר אומגילטיג. אָבצוגעבענען קילינסקיעגאָ 67 מענדל ליכטענשטיין.

Zdolna podręczna poszukuje miejsce u krawcowej. Oferty w administracji pod „Zdolna"

Okazja! Sprzedam nowoczesny urządzony zakład fryzjerski bardzo tanio z powodu wyjazdu. Wiadomość Zawadzka 33 od zaraz.

פרייע פּאָסטענס

טריקאָ-נייהערס, וועלכע בעזיצען אָבערלאָק-מאַשינען, קענען זיך מעלדען וועגען אַרבייט ביי ליפּקאַ, נאָוואָמיעסקאַ 21.

ס'ווערט געזוכט אַ יונגעל פון 17 יאָהר פון אָרענטליכע עלטערען צו אַ לעכער-מאַשין און אַ קוואַליפיצירטע אָבערלאָק-נייהערין און אַ וועש-נייהערין נאַלדשטיין, פּולנאָצנאַ 22. 10241

ס'איז נויטיג אַ יונגעל צו שאָכטעל-אַרבייט, ער זאָל קענען העפטען. נאַרוטאָוויטשאַ 84. אין שאָכטעל-פאַבריק.

ראַקאַלעז

פון זאָפאָרט צו פאַרמיטען אַ געוועלב און אַ שטוב און אַ קיך 200 זל. אַ קוואַרטאַל דירה-געלד, גאָאיי גנעט פאַר אַ קאָלאָניאַל-געוועלב אויף 11. ליסטאָ-פּאַדאַ 43 צו ערפאַהרען ביים ווירט.

אַ בעקוועהם אָרט צו שלאָפען פאַר אַ יונגערמאַן איז אָפּצוגעבען. פּאָמאָרסקאַ 14, אָפּיצינע, 2. שט. בינשטאָק.

פאַרשידענעס

צו פאַרקויפען זינגער'ס אָבערלאָק 3-5-פעדימדיגע אין נייעם צושטאַנד, אויך זינגער'ס דאַמסקע נייי-מאַשין אין בעסטען צושטאַנד ביליג ביי גראָסמאַן, פּולנאָצנאַ 22 וואוינונג 21.

Dr. med. J. GERSZTAJN ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען צוריקגעקעהרט Traugutta 12, tel. 175-10 נעמט אָן פון 11 ביז 2 און פון 5 ביז 8.30.

Dr. med. M. TAUBENHAUS ספּעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען פאַרהיטונג נעגען שוואַנגערשאַפט זגערזשער 11, טעל. 246-09 נעמט אָן פון 4—8 אָוונט.

Laboratorjum analiz lekarskich „SANITAS" Wólczańska 41, tel. 232-94 פיהרט אויס אַלע אַרט אַנאַליזען פון בלוט, אורין, פלעגמע א. א. אויפן מעלעפאָנישען פאַרלאַנג שיקען מיר נאָך מאַטעריאַל און שיקען אָפּ די אַנאַליזען אהיים

LEKARZ DENTYSTA St. GELBERG צוריקגעקעהרט זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33 נעמט אָן פון 10—2 און פון 4—7 אָוונט

DR. J. Szreiber כירורג צוריקגעקעהרט נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעל. 122-05. נעהמט אָן פון 1—2 און פון 6—8 אָוונט.

לעבער אויף דער מאַשין ווערען אָנגענומען אויסצוניי'ען ביי ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

פריוואַט-לאַזשי אין פּוליצע: ווער עס קומט קען פוי-זען און היילן שלאָפען אין אַ זויבער בעט, די אין דערהיים, דער גוטער צו פּאַהארילעס, פּויזען וראַניעצקאַ 17. ו. 7

Dr. L. Suchowczycki כירורג האָט זיך איבערגעצויגען אויף Gdańska 11 (רוג קאָנסטאַנטינער) טעל. 123-47. נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמ.

ד"ר העללער ספּעצ. פאַר הויט און וועענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע 8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 79-89 נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט זונטאָג פון 10—2 מיטאָג. פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל. אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזן

לעטשניצע פאַר וועענעריש-קראַנקע מענער-שוואַכע און הויט-קראַנקהייטען פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען פּיעטריקאָווער 45 טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט. פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרוי דאָקטאָר אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. IGNACY GRYNBERG אינערליכע קראַנקהייטען (ספּעציאַליסט פאַר האַרץ-קראַנקהייטען) 17 CEGIELNIANA 17 telefon 174-15. נעהמט אָן פון 6 ביז 8 אָוונט.

בעקאַנטמאַכונג. דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז מיין סאָדע-וואַסער-פאַבריק איז איבערגעטראָגען געוואָרען אויף פּילסודסקיעגאָ 69 יעדע בעשטעלונג ווערט פּינקטליך ערלעדיגט. ספּעצ. קריינע באַלאָנען וואַסער מיט איין אויף שבת טעלעפאָן 48-190. מיט אַכטונג פרידוואַלד

Dr. med. Niewiażski ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40 פּראַגמ. 1-טער שטאָק. נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג. בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

ד"ר ס. קאַנטאָר ספּעצ. פאַר הויט און וועענערישע קראַנקהייטען (מענער-שוואַכע) פּיעטריקאָווער 90 טעל. 129-45. נעמט אָן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אָוו.

Dr. med. Sadokierski כירורג פון ציינער און יאַסלעס Piotrkowska 164 Tel. 114-20. צוריקגעקעהרט

Dr. med. Albert Gotlib צוריקגעקעהרט אַקושער-גינעקאָלאָג פּיעטריקאָווער 26, טעל. 177-50 נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

אַבאָנעמענט-פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקע — 1 דאָל.

[illegible]

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה: פאַר'ן טעקסט — 18 גר., פרייטאָג און ערב-יום-טוב — 24 גר. אין טעקסט — 40 —, 60 —; נאָך'ן טעקסט — 12 —, 18 —. ברייט דער שורה 50 מ"מ. מעלדונגען — 10 גר. [illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

ווי אזוי איטאליע האט מיט 40 יאהר צוריק געליטען א מפּלה אין אביסיניען

אדוא — דער שווארצער טאג פון דער איטאליענישער ארמעע

אין צוזאמענהאנג מיט דער גרויסער סכנה פון א מלחמה צווישען איטאליע און אביסיניע, איז זיך אינטערעסאנט צו דערוויסען, ווי אזוי עס איז פארגעקומען דער קריג צווישעןביידע לענדער מיט איינינגע צעהנדליג יאהר צוריק.

דער ערשטער שטיצפונקט פון איטאליע אין איהר אנגריף געגען אביסיניען איז געווען עריטרעא. דער ים בוכט אסאב, וואס געפינט זיך אין היינטיגען עריטרעא, איז אמאל געווען דאס פּריוואט אייגענטום פון א גרופּע מענשען. ערשט אין יאהר 1882 האט די איטאליענישע רעגירונג איבערגענומען דאס רעכט אויף דער דאזיגער טעריטאריע און אנגעהויבען א שנעלען פאראויס מארש צום צפון, וועלענדיג דעראבערען די רייכע בערג־שטחים פון אביסיניען. אין 1890 איז אזוי ארום אנטשטאנען די קאלאניע עריטרעא מיט דער הויפּט שטאט אסמארא.

איטאליען האט זיך נישט בעגנוגענט מיט עריטרעא און פערוואלט אריינשטעקען א פוס אין איי־גענטליכען אביסיניען, דערביי האט זי אויסגע־נוצט די פערשידענע בערג שבטים פון אביסיניען, ווען זי האט אנגערייצט געגען אביסינישען נעגוס־נעגוסטי (מלך המלכים). בעזונדערס האט זי אויסגענוצט דעם גובערנאטאר פון ראיאן שאָ־מענעליק, וועלכער איז ארויסגעטראטען אין קאמף געגען אביסינישען קעניג.

אין 1887 האט דער אביסינישער קעניג יאהאנעס ערקלערט מלחמה די איטאליענער. די איטא־ליענער איז קיינמאל נישט געגאנגען מזלדיג אין די מלחמות מיט אביסיניען. די צוזאמענשטויסען הינטער דאגיי אין יאנואר 1887 האבען זיך געענ־דיגט מיט דער מפּלה פון איטאליען. יאהאנעס האט אבער געמוזט איבעררייסען דעם קריג, ווייל פון דער מערב זייט האט זיך אנגערוקט דאס מיליטער פון די מאהדיסטען (א שבט אין אביסיניען), וואס האט דאן בעקעמפט דעם נעגוס. אין 1889 איז געקומען צו א גרויסער שלאכט מיט די מאהדיסטען, בעת וועלכער יאהאנעס איז געווארען שווער פערוואונדעט און איז געשטארבען.

דער נאכפאלגער פון יאהאנעס איז געבליבען זיין אלטער קאנקורענט: מענעליק ראס פון קע־ניגרייך שאָ. דער מענעליק 2 (אזוי האט מען גערופען דעם נייעם קעניג) האט רעגירט מיט א פעסטער האנד און געהאלטען אין צוים די קליי־נערע גובערנאטארען און קעניגען. ער האט צענט־ראליזירט די מאכט און געטריבען די פּאטריאר־כאלע אביסיניען אויף די וועגען פון מאדערנעם פּראגרעס. ער שליסט א שלום מיט איטאליען, ווען ער האט צו פערדאנקען זיין מאכט און אויפן גרונד פון שלום אבמאך אקצעפּטירט ער די רעכט פון איטאליען אויף די ברעגען פון רויטען ים. דערפאר אנערקענט איטאליען די קעניגליכע רעכט פון מענעליק.

דער אמביציעזער קעניג וויל אבער ניט דערלאזען, אז איטאליען זאל זיך ווייטער רוקען פאראויס אין אביסיניען און עס קומט צו א נייער מלחמה. דאס מאל א מעהר גליקליכערע פאר איטאליען. אין יאנואר 1895 צוקלאפּט דער איטא־ליענישער גענעראל באראטיערי דעם אביסיני־שען פיהרער ראס־מאנגאשא. אבער שוין אין דעצעמבער פון זעלביגען יאהר הויבען די איטא־ליענער אן צו פערלירען. דאס אביסינישע מילי־טער פערניכטעט די אבטיילונג פון מאיאר טאסיי און אין מערץ 1896 ווערען די איטאליענער שענד־ליך צושלאגען הינטער אדוא.

איטאליען האט דאן בעשלאסען מיט אמאל צו עראבערען אביסיניע, זייענדיג מקנא די אי־בעריגע אייראפּעאישע מלוכות, וואס האבען אין די ניינציגער יאהרען פון פאריגען יאהרהונדערט אקופּירט אלץ גרעסערע טיילען פון אפריקא. דאס קליינע בעלגיע גרינדעט דאן די ריזיגע קאלאניאל מלוכה אין קאנגא, ענגלאנד אקופּירט עגיפּטען און שלאגט זיך מיט פראנקרייך צוליב דער העגע־מאניע איבערן ניגער. דייטשלאנד רייסט זיך אריין אין מזרח און מערב אפריקא, אויסבויענדיג דארט איהרע קאלאניעס.

דער איטאליענישער פּרעמיער קריספּי האט בעשלאסען געבען אביסיניען אנ׳ענטשיידענדע שלאכט, זיין פּערזענליכער פריינד און גלייכצייטיג גענעראל גובערנאטאר פון די איטאליענישע טע־ריטאריעס אין אפריקע — גען. באראטיערי, האט בעקומען דעם אויפטראג אנצוהויבען א נייע אפענ־סיווע אהן א פריהערדיגער פארמעלער קריגס־ערקלערונג האט דער איטאליענישער אקופּאציע קארפּוס אנגעהויבען זיין אטאקע. לכתחילה האבען די איטאליענער געפייערט נצחונות, אבער שפּעטער האבען זיך אנגעהויבען די מפּלות. דאס צוקלאפּען דעם באטאליאן פון מאיאטאסללי און דאס ערא־בערען די איטאליענישע פעסטונג מאקאלא האט ארויסגערופען אין רוים א גערדריקטע שטימונג.

מענעליקס קריגס־כחות זענען דערווייל גע־וואקסען פון אלע זייטען זענען איהם געקומען צו הילף די קריגערישע בערג שבטים. ער האט שוין געהאט אנ׳ארמעי פון 80 טויזענד מאן און 42 הארמאטען. ער איז אבער געווען פארזיכטיג און אויסגעמיטען א צוזאמענשטויס מיט׳ן גענעראל באראטיערי, ווארטענדיג אויף א געוויסער גע־לעגענהייט איהם אנצוגרייפען. ביידע ארמעען זענען געשטאנען אנגערוקט איינע פון די צווייטע 30 קילאמעטער. זיך נישט דעצידירענדיג אויף ארויס־געהן אין אפענעם קאמף.

אין דער נאכט פון 29־טען פעברואר 1896 איז ענדליך הינטער אדוא געקומען צו א צוזאמענ־שטויס. די איטאליענער האבען געליטען א גרוי־סע מפּלה. 3 איטאליענישע דיוויזען זענען גע־ווארען צעריבען אויף שטויב. די איטאליענישע מפּלה איז געווען א פולשטענדיגע. א העלפט פון איטאליענישען מיליטער איז געפאלען טויט און צוזאמען מיט זיי א העלפט פון שטאב פון אפיצירען קארפּוס און צוויי פון די אנפיהרענדיגע 5 גענעראלען. קוים א דריטעל פון מיליטער האט זיך בע־וויזען צו ראטעווען. באראטיערי אליין איז געווא־רען אבגעשניטען פון זיין שטאב און איז נאך לאנגע וואנדערונגען קוים צוגעקומען אין דער הויפּט־שטאט פון עריטרעא אסמארי. דא האט ער זיך דערוואוסט וועגען זיין דעמיסיע, וועגען וואס עס איז איהם געווארען טעלעגראפיש מיטגעטיילט פון רוים.

זיין נאכפאלגער וואלדיסערא האט מיט עטליכע טעג שפּעטער אנגעהויבען פיהרען שלום־אונטער־האנדלונגען מיט מענעליק׳ן. דער לעצטער האט געשטעלט זעהר שווערע בעדינגונגען. די איטא־ליענער האבען אבער געמוזט אויף זיי איינגעהן, רעזיגנירען פון זייער פּראטעקטאראט און צוריק אבגעבען א טייל פון עריטרעא. די דאזיגע גרע־ניצען זענען געבליבען אין קראפט ביז׳ן היינטי־גען טאג.

מוסאליני וויל איצט זיך נוקם זיין פאר׳ן שווארצען טאג אין אדוא און די איטאליענישע ארבייטער און פּויערים דארפען עס ראטעווען דעם כבוד פון איטאליענישען אימפּעריאליזם.

פון יעדע צעהן פערהייראטע פרויען זענען בלויז צוויי גליקליך,

זאגט א בעריהמטער דאקטאר און סאציאלאג

וואס האט די מאדערנע פרוי אויסגעפיהרט מיט אלע איהרע קאמפען פאר עקאנאמישער און געזעלשאפטליכער דערהויבונג? איז זי גליקליכער היינט, מיט ז׳ער גרויסער מאס אומאפּהענגיגקייט און פרייהייט, וואס זי געניסט?

א רייהע וויכטיגע אמעריקאנער פערזענליכקייטען האבען גענומען אווארט אין דער פראגע. עס איז אפילו נישט די ערשטע געלעגענהייט, ווען שריפטשטעלער, דענקער און וויסענשאפטסלייט דריקען אויס זייער מיינונג איבער דער היינטיגער פרוי, נאר די בעמערקונגען פון דער גרופּע, וואס מיר וועלען דא ציטירען, זענען עכט אינטערעסאנט, ווייל זיי זענען באזירט אויף א טיכטיגער שטודיע איבער דער פראגע, אויך אויף גרויסער דערפאהרונג, וואס קומען פון א שטענדיגען קאנטאקט מיט מענשען.

די דיסקוסיע איז געקומען אלס א רעזולטאט פון דער גרויסער צאהל גט׳ן, וואס האלט אלץ אין שטייגען דא אין לאנד. דער לעצטער צענזוס בעווייזט, אז פאר יעדער צעהן טויזענט פרויען, וואס האבען געהייראט, האבען 72 זיך געג׳גט. דער דאזיגער פּראצענט פון גט׳ן איז נאר אנ׳אנווייז אויף דער גרויסער אומגעהויער צאהל פון אומגליקליך פערהייראטע פרויען.

די דאזיגע ציפערן האט ארויסגעשטעלט א בעריהמטער מעדיקער און סאציאלאג ד״ר דזש. ל. מארענא. ד״ר האט אין זיין בעריכט געזאגט צווישען אנדערעס:

„עס האט קיינמאל נישט געהערשט אזוי פיל אומצופרידענקייט אין פערהייראטען לעבען און אין סעקסועלע בעציהונגען ווי היינט. דאס איז אלץ א רעזולטאט פון אונזער היינטיגער ציוויליזאציע. פון יעדע צעהן פערהייראטע פרויען זענען צוויי גליקליך. די אפיציעלע גט־ציפערן זענען טאקע הויך. אבער מיר זענען זיכער, אז די צאהל פון אומגליקליכע הייראטען איז פופציג מאל אזוי גרויס ווי די גט־ציפערן ווייזען.“

האט ד״ר מארענאס פארשונג ארויסגערופען א סך קאמענטארן, ווייל די בעהויפטונג האט

> די שטארקע ענדערונגען אינ׳ם עקאנאמישען און פּאליטישען לעבען פון אונזער צייט האבען א גרויסען איינפלוס אויפ׳ן לעבען פון דער פרוי

געגעבען א שרעקליכען קלאפּ די געזעלשאפטליכע פיהרער, וועלכע זוכען צו סטימולירען הייראט און פאמיליען לעבען. דאס האט בכלל געווארפען א שרעק אויף מענשען, איבערהויפּט אויף מיידלעך, וועלכע האפען נאך חתונה צו האבען, און פערהייראטע פרויען, וועלכע וואוינען אונטער איין דאך מיט זייערע מענער.

די לעצטע עטליכע טעג זענען ארויסגעטראטען א רייהע פּערזענליכקייטען מיט ענטפערס צו ד״ר מארענא. עס פערשטעהט זיך, אז די ענטפערס זענען אזוי פערשידען, ווי די מענשען אליין, און איטליכער איז גערעכט אדער אומגערעכט, לויט זיין פּערזענליכען שטאנדפּונקט.

דער ערשטער צו ענטפערען ד״ר מארענא איז דער בעריהמטער יודיש־אמעריקאנער שריי־בער, דזשארדזש דזשין נייטען. נייטען איז אנ׳אלטער בחור, און עס פערשטעהט זיך, אז ער פערטיידיגט זיין סטאטוס נישט ווילענדיגערהייט.

נייטען געהט נאך ווייטער ווי מארענא. ער דערקלערט ד״ר מארענא׳ן פאר אנ׳אפּטימיסט, פאר א קאנסערוואטיווען בעאבאכטער „אין אמת׳ן“, זאגט נייטען, „לויט מיין לאנגער דערפאהרונג מיט פערהייראטע פּארלעך, האב איך געפונען, אז 98 פּראצענט פון די פרויען זענען אומגליקליך. נאר דאס מיינט נישט, אז די אומפערהייראטע פרוי איז גליקליך, איך וואלט געזאגט, אז אויך 98 פּראצענט אומפערהייראטע פרויען זענען אומגליקליך. די צייט, אין וועלכער מיר לעבען, מאכט גליק פאר א פרוי כמעט אוממעגליך“.

א גאר געגנערישען שטאנדפּונקט דריקט אויס ד״ר א. א. בריל, דער אנגעזעהענער יודישער פּסי־כאלאג.

גט־ציפערן מיינען גארנישט. גט־ציפערן האבען גארנישט צו טון מיט פאמיליען־בונדען. זיי בעווייזען נישט, אז די געזעלשאפטליכע און פא־מיליען־בונדען זענען היינט אפּגעשוואכט געווא־רען, זינט די פרוי איז געווארען מעהר זעלבסט־שטענדיג“.

„איך געדענק, ווען איך האב געלעבט אין דער שווייץ, מיט יאהרען צוריק, איז דארטען אין יענער צייט פארגעקומען א כוואליע פון גט׳ן, מעהר גט׳ן ווי דא אין אמעריקע, און דאך זענען זייערע פאמיליען־בונדען געווען א סך שטארקער ווי ביי אונז אין לאנד.

„עס איז א פאלשער איינדרוק, אז די גע־שלעכטליכע אויפקלערונג פון דער פרוי פאר די לעצטע דרייסיג יאהר האט געבראכט דערצו, אז זי זאל ווערען אויסגעלאסען. די פרוי איז היינט פרייער צו דענקען און טראכטען פאר זיך, און זי נוצט אויס די פריווילעגיע אויף א קאנסטרוקטי־ווען אופן.

„איך האב א סך צוטרוי צו דער היינטיגער פרוי. איך גלויב, אז זי וועט זיך מיט ז׳ער צייט צופּאסען צו די שטארקע ענדערונגען, וואס די געזעלשאפט מאכט דורך“.

און נאך א מיינונג קומט פון א מענשען, וואס שטעהט גאר נאהענט צו דעם פּולס פון דער געזעלשאפט, ער איז לואיס י. דובלין, א סטא־טיסטיקער.

„עס זענען נאך דערווייל נישטא קיין מיטלען, דורך וועלכע מיר קאנען פערצייכענען מענשליכע געפיהלען, און די אלע גענעראליזאציעס וועגען מענער און פרויען און די בעציהונגען צווישען זיי זענען לעכערליך, לויט מיין מיינונג.

„גענוג גט׳ן זענען פארגעקומען איידער פרויען האבען זיך עמאנציפּירט. עס זענען פערהאן טוי־זענט און איין אורזאכען, וואס פיהרען צו גט׳ן, און ווער קאן אנדייטען און זאגען, אז די פרוי אדער דער מאן האט געפיהרט דערצו?

„אין געגענטייל, לויט מיינע בעהויפּטונגען פון סטאטיסטישע פאקטען דרינג איך, אז עס בעווייזען זיך סימנים פון גרעסערען גליק אין פאמיליען־לעבען. היינטיגס יאהר האבען מיר א גרעסערען ציפער פון געבורט און הייראט פאר די לעצטע צעהן יאהר. מיר קאנען בעווייזען א וואוקס פון דריי פּראצענט אין ביידע. עס איז זיכער אנ׳אנדייטונג אויף פּאזיטיווע לעבענס־בע־דינגונגען און בעציהונגען, נישט נעגאטיווע, עס איז א סימן, אז די פונדאמענטען פון דער פא־מיליע ווערען געשטארקט און נישט אפּגעשוואכט, ווי דער סאציאלאג מעלדעט“.

נאך די אלע מיינונגען איז ערשט שווער צו בעשליסען, צי די פרוי איז היינט מעהר גליקליך אדער ווייניגער, ווי זי איז געווען מיט א דור אדער מיט צוויי דורות צוריק.

מען קאן גלויבען אלע צדדים, ווייל דאס לעבען איז אזוי קאמפּליצירט און מעהר פערפלאנ־טערט און פערדרעהט ווי ווען עס איז, אז מסתמא זענען פערהאן אי גליקליכע מענשען, אי גאר אומגליקליכע, אזוי ווי אין יעדער צייט.

מיר, פון אונזער זייט, וואלטען געזאגט, אז אויב די היינטיגע פרוי געניסט נישט די רוה און מאטעריעלע זארגלאזיגקייט, וואס איהר באבע האט גענאסען, האט זי זיך אבער דערווארבען אזעלכע פריווילעגיעס, פון וועלכע די באבע איהרע האט נישט געוואוסט, זי איז פארט א פרייערער מענש, זי קאן כאטש אויפהויבען דעם קאפּ אין דער געזעלשאפט. זי קאן אויסנוצען איהר טא־לאנט און פעהיגקייט, אויב זי פערמאגט אזעלכע, און זי קאן זיך שיצען און ראטעווען אין פערשיי־דענע קריזיסען און איבערגאנגס־פעריאדען.

אויב די היינטיגע פרוי איז נישט צו גליק־ליך, איז עס נישט ווייל זי האט מקריב געווען איהר עקזיסטענץ אלס פרוי פאר די אנדערע וועלטליכע כבודים, נאר ווייל זי פערשטעהט מעהר און זעהט מעהר און נעמט א גרעסערען און וויכ־טיגערען אנטייל אין לעבען.

מיט אנדערע ווערטער, זי האט פון אנ׳איינ־פאכער עקזיסטענץ פון היים און קיך פערברייטערט איהר האריזאנט, און עס איז באטירלעך, אויב זי בעגנוגענט זיך נישט מיט די אינטערע־סען פון מאן און קינדער און היים. זי פערלאנגט היינט מעהר און זי זוכט מעהר; און לע־בענס־דערפאהרונג קאסט טייער. אבער די פרוי איז גרייט צו בעצאהלען פאר איהר דערפאהרונג און פאר די עקספּערימענטען, וואס זי מאכט מיט זיך און מיט דעם גאנצען פרויען־געשלעכט.

אויב מען קוקט אביסעל ווייטער, איז זי־כער, אז דאס גליק, וואס די פרוי איז מקריב אין איהר אייגענעם דור, וועט אבער צושאנצען א סך גליק דעם צוקונפטיגען דור, איהרע טעכ־טער און טעכטער׳ס טעכטער.

אזוי געהט דאס לעבען, אזוי פיהרט זיך.

ווער קאן מעסטען גליק? אפשר איז די פרוי גליקליך אין איהר קאמף אליין?

מען קאן דאך נישט האבען אלץ פאר איין מאל — מאן, קינדער, ליבע, היים, קאריערע, בילדונג, עקאנאמישע אומאפּהענגיגקייט און אזוי ווייטער. מען מוז דאך מקריב זיין איינס פאר דעם אנדערען, ביז עס ווערט אויסגעארבייט א סינטעז, א הארמאניע, און דאס נעמט אביסעל צייט. עס פאדערט מעהר ווי איין דור דערצו.

העלען בלום.

די ערשטע לופט־קאטאסטראפע

איז פארגעקומען אין יאהר 1785

אין יאהר 1782 האט א בעקאנטער פראנצוי־זישער אסטראנאם ערקלערט, אז ס׳איז אנ׳אוממעג־ליכע זאך, אז א מענש זאל זיך ווען עס איז קאנען אויפהויבען אין דער לופטען. נאר משוגעים און נאראנים קאנען גלויבען אין דער פערווירק־ליכונג פון אזעלכע פאנטאסטישע איינפאלען.

אין עטליכע חדשים ארום האבען די ברידער מאנגאלפיער געמאכט די ערשטע לופט־פּרובען מיט א באלאן. דער ערשטער פליה איז פארגע־קומען ד. 19־טען אויגוסט 1783 יאהר. מען האט דאן געהאט אזא קנאפּען צוטרוי און גלויבען אין ערפאלג פון דער נייער ערפינדונג, אז קיין איין מענש האט נישט געוואלט פערנעהמען אנ׳ארט אין דער גאנדאלע. דעריבער זענען די ערשטע פּאסאזשירען פון דער ערשטער לופט־רייזע געווען: א שעפּס, א קאטשקע און א האן.

דער בעקאנטער פיזיקער סאן פראנסוא פילאטר דע ראזיע, א מיטגליד פון דער פראנצויזישער וויסענשאפטליכער אקאדעמיע, האט זיך אפילו דאן בעמיהט וועגען קריגען אנ׳ערלויבניש פון קעניג אויף א לופט־רייזע, נאר אהן ערפאלג. דער קע־ניג האט קאטעגאריש אבגעזאגט. ביי דעם צווייטען לופט־פּרוב האט מען געשיקט צוויי פערמשפּט־טע, מען האט זיי צוגעזאגט, אז אויב דער פּרוב וועט זיי געלונגען און זיי וועלען ארויסגעהן גאנץ, [illegible] זיי שענקען זייער שטראף.

נאך פיל באמיהונגען איז דאך געלונגען דעם דערמאנטען פילאט דע ראזיע צו בעקומען אנ׳ערלויבניש אויף אויפצוהויבען זיך אין דער לופטען מיט א באלאן. דעם ערשטען פּרוב האט ער געמאכט דעם 21־טען נאוועמבער 1783. דער פּרוב האט זיך איינגעגעבען, דער גרויסער געלערנטער האט זיך פעראינטערעסירט מיט די געוואלדיגע פּערספּעקטיוון פון דער נייער ערפינדונג פון די ברידער מאנגאלפיער און ער האט קאנסטרואירט דעם ערשטען באלאן. דעם נייעם באלאן האט מען א נאמען געגעבען „ראזיע“. דער געלערנטער האט געפלאנט מיט איהם דורכצופליהען דעם קאנאל לאמאנש. דער פליה האט געזאלט פארקומען דעם 1־טען יאנואר 1785 יאהר. נאר דער טערמין איז אבגעלעגט געווארען אויף א האלב יאהר.

דעם 15־טען יוני 1785 יאהר, 7 א זייגער אינ־דערפריה האט זיך דער באלאן „ראזיע“ אויפגע־הויבען אין דער לופטען. אין א האלבע שעה שפּע־טער האט דאס גרויסע פּובליקום, וואס האט אב־סערווירט דעם פליה בעמערקט ווי פון באלאן שפּארען ארויס פלאמען. נעמליך נאכדעם איז דער באלאן אראפּגעפאלען אין ים. זיין קאנסטרוקטאר־פילאט דעראזיע איז געבליבען טויט אויפ׳ן ארט. זיין בעגלייטער ראמען האט בעקומען שווערע וואונ־דען, פון וועלכע ער איז געשטארבען.

30.000 קילאָמעטער אונטער'ן וואַסער

אַ זעלטענע רייזע וואָס האָט געדויערט 4 און אַ האַלבען חודש

לעצטענס זענען צוויי פֿראַנצויזישע אונטערוואַסער-שיפֿלעך „גלאָריאַ" און „הערא" צוריקגעקעהרט פֿון אַ רייזע וואָס שטעלט מיט זיך פֿאָר אַ פֿערווירקליכונג פֿון זשול ווערנ'ס פֿאַנטאַזיע אין זיין ווערק „20 טויזענד מייל הינטער'ן וואַסער".

ווען זיי זענען איצט צוריקגעקומען קיין טולאָן „זייער מוטער-פּאָרט", זענען זיי אַרויס אַקעגען אַ פֿלאָטילע פֿון 7 אונטערוואַסער-שיפֿלעך. די קריגס-שיפֿען, וואָס געפֿינען זיך אין טולאָנער פּאָרט האָבען זיי אָפּגעגעבען מיליטערישע כבוד. די מיליטערישע מאכט האָט אויסגעדריקט אַ דאַנק די אָפֿיצירען און מאַטראָזען פֿון די שיפֿלעך.

די רייזע האָט געדויערט 4 און אַ האַלבען חודש, דער וועג איז געווען פֿאָלגענדער: טולאָן, פּאָרטסאַיד, דזשיבוטי, קאלאמבא, סייגאן, הייפאנג. דאָס איז אַ שטח פֿון 30 טויזענד קילאָמעטער.

דאָס דורכפֿאָהרען דעם סועץ-קאַנאַל האָט געדויערט 11 שעה. ווען די אונטערוואַסער-שיפֿלעך זענען אַרויסגעשווימען אויפֿ'ן רויטען ים, האָט דאָרט געהערשט אַ געוואַלדיגע היץ, פֿון וועלכער די מאַנשאַפֿט האָט שטאַרק געליטען. אָפּטמאָל האָט די היץ דערגרייכט ביז 34 גראַד.

אין פּאָרט דזשיבוטי האָט אַן אַ צאָהל לודקעס אַרומגערינגעלט די צוויי אונטערוואַסער-שיפֿלעך. די איינגעבוירענע זענען געקומען מאַסענווייז בעוואונדערען די שיפֿען וואָס קענען שווימען אונטערן וואַסער.

בעת דער ווייטערדיגער רייזע איז היץ געווען אַזוי געוואַלדיג גרויס, אַז עס איז פּשוט נישט געווען אויסצוהאַלטען.

„אונזערע אונטערוואַסער-שיפֿלעך זענען פֿערוואַנדעלט געוואָרען אין אמת'ע שווימענדע אויווענס, אין וועלכע עס האָט געהערשט אַ גיהנום-היץ" — דערציילט אַ מאַטראָס פֿון דער „גלאָריע".

בעת די ווייטערדיגע רייזע איז די היץ געראַפּגעלאָזען אין וואַסער. האָבען די מענשען קוים געקענט אָטעמען צווישען די דערהיצטע ווענד פֿון די שיפֿלעך. די אָנגעשטרענגטע אַרבייט, די כסדר געשפּאַנטע אויפֿמערקזאַמקייט, וועלכע עס פֿאָדערט דער דינסט אויף די אונטערוואַסער-שיפֿלעך, בעזונדערס ווען זיי שווימען אונטער די כוואַליעס פֿון אָקעאַן, איז פֿאַר דער מאַנשאַפֿט געווען אַ פֿייער-פּראָבע פֿון פֿיזישע און פּסיכישע אויסדויער. ווען די אונטערוואַסער-שיפֿלעך האָבען זיך אויפֿגעהויבען אויף דער אויבערפֿלאַך פֿון ים, האָט די היץ וואָס האָט געשלאָגען פֿון הימעל אונמעגליך געמאַכט דאָס אויפֿהאַלטען זיך אויפֿ'ן דעק פֿון שיף.

אין אַ טאָג בוך פֿון אַ מאַטראָס פֿון דער „הערא" געפֿינט זיך פֿאָלגענדע אויפֿצייכנונג: שוין זייט פֿינף שעה געפֿינען מיר זיך אונטערן וואַסער. די מענשען אַרבייטען כמעט נאַקעט. דער שווייס פֿליסט אונאויפֿהערליך פֿון זייערע קערפּערס. נישט קוקענדיג דערויף, אַרבייטען אַלע אָהן אָפּרוה. דאָס איז דאָך די ערשטע ים רייזע. די דאָזיגע שווערע כמעט איבערמענשליכע אַרבייט איז אָבער אומפֿערמיידלעך, עס האַנדעלט זיך וועגען פֿעסטשטעלען דעם מאַקסימום פֿון דער לייסטונגס-פֿעהיגקייט פֿון דער אונטערוואַסער-שיפֿעל. ווי אויך פֿון אויסדויער... פֿון די מענשליכע כחות. אונזער מאַנשאַפֿט איז פֿון דאָזיגען פּרוב אַרויס מיט נצחון.

נאָכ'ן אַרויסשווימען אויף דער אויבערפֿלאַך פֿון ים, איז פֿאָרגעקומען אַ גרינדליכע רייניגונג פֿון דער שיף. מיר האָבען געפֿונען צענדליגער געפּגר'טע שטשורעס. זיי האָבען נישט אויסגעהאַלטען די היץ".

בעת דער געוואַלדיגער היץ, אויף וועלכער עס איז „גלאָריע" און „הערא" אונמעגליך געווען אָפּצוהיטען די שפּייז פֿון פֿערדאַרבען ווערען. אין משך פֿון 14 טעג האָבען זיך די מאַטראָזען ערנערט נאָר מיט קאָנסערוועז. אַמערגסטען איז אָבער געווען פֿאַר די מענשען די קוואַל פֿון דורשט. מען האָט איהם געשטילט מיט קאַלטען טיי, ווייל דאָס וואַסער האָט מען געמוזט אָפּשפּאָרען. דער פּאָרט קאָלאָמבאָ אויף דרום פֿון בריטיש-אינדיען איז געווען דער דריטער עטאַפּ פֿון דער רייזע פֿון די צוויי אונטערוואַסער-שיפֿלעך. פֿון דאָ אַן זענען שוין די בעדינגונגען געווען לייכטער.

דעם 23 פֿעברואַר זענען „גלאָריע" און „הערא" אָנגעקומען אין פּאָרט סייגאָן, עס האָט זיך דערנעהנטערט דער סוף פֿון דער ווייטער רייזע. די מאַנשאַפֿט פֿון ביידע שיפֿלעך זענען געווען אין אַ גוטער שטימונג זיי האָבען זיך געפֿרייט וואָס זיי האָבען אויסגעהאַלטען דעם עקזאַמען און וואָס דער פּרוב פֿון כחות און נערווען זענען אויסגעפֿאַלען גינסטיג.

דער צוריקקעהר קיין פֿראַנקרייך איז געגאַנגען אויף דעמזעלבען וועג. ביידע אונטערוואַסער-שיפֿלעך זענען צוריקגעקומען קיין טולאָן צום טערמין, וואָס איז געווען בעשטימט פֿאַר'ן אָנהויב פֿון דער ריזיגער רייזע. אין משך פֿון 10 חדשים האָט דאָס אונטערוואַסער-שיפֿעל דורכגעמאַכט איבער 50 טויזענד קילאָמעטער ד. ה. מעהר ווי פֿיל עס מאַכט אויס דעם אומפֿאַנג אַרום דער ערד. בעת די אַלע רייזעס איז נישט נאָטירט געוואָרען קיין איין דעפֿעקט אַלעס איז געווען טעטיג אָן דעם מינדעסטען פֿעהלער.

אַזעלכע מין רייזעס ווערען געמאַכט צוליב מיליטערישע צוועקען. מ'איבט איין די מאַנשאַפֿטען און מ'זעהט צי די מעכאַניזמען פֿונקציאָנירען גוט. אויף אַזאַ מין אופֿן גרייט מען זיך צום קומענדיגען קריג.

דאָס לעבען אין ארץ-ישראל

ידיעות פֿון דער יודישער טעלעגראַפֿען-אַגענטור

שטאַרקע בוי-בעוועגונג אין ירושלים

ירושלים. אין בוי געפֿינען זיך איצט אין ירושלים 140 יודישע הייזער, ביי וועלכע עס אַרבייטען 1467 יודישע אַרבייטער און 409 אַראַבישע אַרבייטער, אויסער דעם ווערען איצט אויסגעפֿיהרט אַ סך רעגירונגס- און מוניציפּאַליטעטס-אַרבייטען, ביי וועלכע עס אַרבייטען דאָס רוב אַראַבישע אַרבייטער. די טראַנספּאָרט-אַרבייטען. די 140 יודישע בנינים ווערען איינגאַנצען אויסגעפֿיהרט דורך אַראַבישע אַרבייטער. ביי די שאָסע-אַנלעגונגען פֿון די יודישע שכונות אַרבייטען 6 יודען און 34 אַראַבער.

די אויסזיכטען פֿון דער בוי-ענטוויקלונג אין ירושלים זענען זעהר גינסטיג. עס האָבען זיך נאָך נישט אָנגעהויבען די בוי-אַרבייטען צו דעם קומענדען מאַהאַרעם-סעזאָן, און דאָך פֿעהלען שוין איצט אַ סך בוי-אַרבייטער, הויפּטזעכליך קוואַליפֿיצירטע. ירושלים קען איצט אויפֿנעהמען מעהרערע הונדערטער יודישע אַרבייטער.

אַראַבישע טאַבאַק-פֿאַבריק קויפֿט יודישען טאַבאַק אין ראש פּינה

ירושלים. צווישען דער דירעקציע פֿון אַראַבישער טאַבאַק-פֿאַבריק „מאַספּערא" און דעם טאַבאַק-פֿלאַנטאַטאָרען סינדיקאַט אין ראש פּינה איז די טעג געשלאָסען געוואָרען אַן אָפּמאַך וועגען טאַבאַק-איינקויפֿען. די דערמאָהנטע פֿאַבריק האָט ביים סינדיקאַט אָפּגעקויפֿט 20.000 קילאָ טאַבאַק.

בוי-טעטיגקייט אין עפֿולה און כרכור

ירושלים. די קאָמיסיע פֿאַר שטאָט-בויאונג אין עפֿולה האָט איצט בעשטעטיגט 12 נייע בוי-פּלענער, וואָס וועלען פֿערנעהמען אַ שטח פֿון 1599 קוואַדראַט מעטער. דער הלוואות-פֿאָנד איז פֿערגרעסערט געוואָרען ביז 5200 פֿונט, און 47 פּערזאָנען האָבען זיך געווענדעט וועגען הלוואות אויף בוי-צוועקען. אין עפֿולה ווערען איצט געמאַכט די הכנות פֿון בויען אַ גרויסע מיהל. אויסערדעם, וועט דאָ אויף אַ שטח פֿון 10 דונאַם געבויט ווערען אַ גרויסע גיסעריי-פֿאַבריק פֿון באַזאַלט-שטאַיינער.

ירושלים. אין כרכור (שרון) איז איצט פֿערענדיגט געוואָרען דער ערשטער בנין פֿון אַרבייטער-וואוינונגען. אַ צווייטער בנין פֿאַר אַרבייטער וואוינונגען ווערט אין גיכען פֿערענדיגט און מען האָט שוין אויך אָנגעהויבען די אַרבייט פֿון אַ דריטען בנין. אין ערשטען בנין וואוינען שוין 24 אַרבייטער. קיין כרכור האָט זיך איבערגעטראָגען דער קבוץ פֿון השומר הצעיר „אל על" און מען וואַרט דאָ אויך נייע אַרבייטער פֿון די אָנקומענדע עולים.

דיכטער לייוויק קומט קיין א"י

ירושלים. אין גיכען קומען קיין א"י אויף לענגערע בעזוכען דער בעקאַנטער דראַמאַטורג פֿראַנץ מאָלנאַר, די בעקאַנטע שוישפּילערין לילי דאַרבאַר און דער גרויסער יודישער דיכטער ה. לייוויק. לייוויק וועט בלייבען אין א"י אַ לענגערע צייט.

שטייגערונג אין די הכנסות פֿון קרן קימת לישראל

ירושלים. אין די ערשטע 10 חדשים פֿון יאָהר תרצ"ה, האָבען די הכנסות פֿון קרן-קימת בעטראָפֿען 261 טויזענד פֿונט. (פֿאַר דער זעלבער צייט פֿון תרצ"ד — 214 טויזענד פֿונט). די הכנסות פֿון קרן הקימת האָבען פֿאַר דער צייט געשטיגען אויף 22 פּראָצ. א"י פֿערנעהמט אין דער רשימה פֿון די הכנסות דאָס פֿירטע אָרט נאָך די פֿעראייניגטע שטאַטען, ענגלאַנד און פּוילען. ערשט נאָך א"י קומען די הכנסות פֿון דייטשלאַנד, דרום-אַפֿריקע, טשעכאָסלאָוואַקיי און אַנדערע.

רעליגיעזע יודענטום פֿון א"י וועגען אָפּהיטען דעם דת

אַפּעל צום ציוניסטישען קאָנגרעס

ירושלים. די רבנות הראשית פֿאַר א"י, דער ראַבינאַט פֿון יפו און תל-אביב, פֿאָרשטעהער פֿון 65 שוהלען אין תל-אביב, פֿאָרשטעהער פֿון 40 שוהלען אין ירושלים, 30 שוהלען אין חיפה און פֿאָרשטעהער פֿון אַלע שוהלען אין די קאָלאָניעס האָבען זיך געווענדעט מיט אַנ'אַפּעל צום קאָנגרעס - פּרעזידיום וועגען אָפּהיטען דעם יודישען דת אין א"י. די פֿאָרשטעהער פֿון רעליגיעזען יודענטום אין א"י ווייזען אָן אויף דער סכנה. פֿאַר דער יודישער רעליגיע מצד די פֿרייזיניגע און פֿאָדערען אויף דעם קאָנגרעס, ער זאָל אָננעהמען די געהעריגע מיטלען געגען חלול הדת.

מאָזשיצער חסידים ווילען פֿערהאַלטען דעם רבין אין א"י

תל-אביב. דאָ איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ גרעסערע פֿערזאַמלונג, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט הונדערטער חסידים און פֿערעהרער פֿון מאָזשיצער רבין, וואָס האָט בעהאַנדעלט די פֿראַגע, ווי אַזוי אויסצווירקען אויפֿן מאָדזשיצער רבין ער זאָל פֿערבלייבען אין א"י. עס איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ קאָמיטעט פֿון 6 פּערזאָן, וועלכער זאָל זיך מיט דעם ענין בעשעפֿטיגען און גלייכצייטיג אויך קויפֿען אַ פּלאַץ צו בויען אַ שוהל און אַ ישיבה פֿאַר די מאָדזשיצער חסידים.

האַנדעלס-בעציהונגען צווישען פּוילען און א"י

לוצערן. אין לוצערן ווייזט דער דירעקטאָר פֿון דער פּויליש-א"י'דיגער האַנדעלס-קאַמער אינזש יוסף טהאָן. דיר. טהאָן האָט אָפּגעהאַלטען אַ רייה קאָנפֿערענצען מיט פֿאָרשטעהער פֿון די דירעקטאָריומס פֿון קרן-היסוד און קרן-קימת, מיט דער דעלעגאַציע פֿון אינדוסטריעלער פֿערבאַנד אין א"י און דירעקציע פֿון מזרח-יריד אין תל-אביב. די קאָנפֿערענצען האָבען זיך בעצויגען אויף דער טעטיגקייט פֿון דער פּויליש-א"י'דיגער האַנדעלס-קאַמער. הויפּטזעכליך וועגען אויסברייטערן דעם פּויליש-א"י'דיגען האַנדעלס-פֿערקעהר, אָרגאַניזירען אַנ'א"י-אויסשטעלונג אין פּוילען און וועגען אָנטייל פֿון פּוילען אין דעם נאָהענטסטען מזרח-יריד אין תל-אביב.

א"י'דיגע יודישע דאָקטוירים געגען די בעגרענצונגען פֿון דער רעגירונג

ירושלים. אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פֿעראָרדענונג פֿון דער א"י'דיגער רעגירונג, וואָס פֿיהרט איין בעגרעניצונגען פֿאַר די ניי-אָנגעקומענע דאָקטוירים אין לאַנד, האָט דער צענטראַל-פֿערבאַנד פֿון די יודישע דאָקטוירים אין א"י אויסגעדריקט זיין געגנערשאַפֿט צו די דאָזיגע בעגרעניצונגען. דער צענטראַל-פֿערבאַנד פֿאָדערט פֿון דער א"י-רעגירונג, זי זאָל איינפֿיהרען מעהר קאָנסטרוקטיווע מיטלען פֿאַר דעם דאָקטוירים-שטאַנד אין לאַנד, ווי גרינדען אַ דאָקטוירים-קאַמער און שלאָגט פֿאָר ענדערונגען אין דער דערמאָהנטער פֿעראָרדענונג.

100.000 אַראַבישע אַרבייטסלאָזע פֿון סיריען און לבנון „געהען" קיין ארץ-ישראל

ירושלים. די אַראַבישע צייטונג „אל דושאַמעא אל אַראַביאַ" שרייבט, דאָס אין סיריען און לבנון געפֿינען זיך 100.000 אַרבייטסלאָזע. די דאָזיגע אַרבייטסלאָזע זאָלען אויך האָבען מיטגעטיילט דער דאָרטיגער מאַכט, דאָס אויב זי וועט פֿאַר זיי נישט געפֿינען קיין בעשעפֿטיגונג, וועלען זיי זיין געצוואונגען צו עמיגרירען אין אַנ'אַנדער לאַנד... (געמיינט ארץ-ישראל — רעד.).

ער איז שוין 95 יאָהר אַלט

אָבער נאָך יונג צו ליבען און חתונה צו האָבען מיט אַ „יונגער" אַלמנה

דער קאַנאַדישער גאָלד-זוכער לאַדערו איז שוין 95 יאָהר אַלט. מענשען דענקען, אַז ער איז שוין אַ זקן און דאַרף שוין אינזינען האָבען יענע וועלט. אָבער דער 95-יעהריגער לאַדערו דענקט, אַז ער איז נאָך גענוג יונג ליב צו האָבען און צו הייראַטען.

ער האָט זיינע יאָהרען פֿערבראַכט אין יוקאָן. בטבע איז ער אַנ'אַוואַנטוריסט. ער וועט אַלטער-הייט לויפֿען אינמיטען דער נאַכט ערגיץ אין אַ מדבר, וואו איהם וועט זיך דאַכטען, אַז דאָרט וועט ער געפֿינען אַ גאָלד-מינע. דערפֿאַר טאַקע האָט ער פֿיינט די גרויסע שטעט און די ציוויליזירטע מענשען מיט זייערע איידעל-געפּאַטשקעטע מאַניערען.

נאָר אַז די פֿרוי איז איהם שוין זינט עטליכע יאָהר צוריק געשטאָרבען און עס האָט זיך איהם צוגעגעסען צו זיין אַנ'אַלמן, איז ער געקומען קיין וואַנקואָווער (קאַנאַדע) זוכען פֿאַר זיך אַ כלה.

שוין 37 יאָהר, אַז ער איז נישט געווען אין קיין ציוויליזירטען געגענד, צי שטאָט.

אָבער די שטאָט איז איהם נישט צום האַרצען. ער האָט פֿיינט דעם שטאָטישען טאַראַראַם און דאָס רוישיגע לעבען, האָט ער זיך בעקענט מיט אַנ'אַלמנה, 70 יאָהר אַלט מיט איהר באַלד חתונה געהאַט, און צוריקגעלאָפֿען קיין יוקאָן.

מיט אַ זיבעציג יאָהר צוריק, ווען ער איז נאָך געווען אַ צוציק, 25 יאָהר אַלט, איז ער געווען אין דער קאַנאַדישער הויפּטשטאָט אָטאַווא, איז איהם דעמאָלט די שטאָט אויך געווען מיאוס און נמאס. ער האָט געוואָלט אַנטלויפֿען וואו דער שוואַרצער פֿעפֿער וואַקסט, אַבי נישט מעהר צו הערען דעם שטאָטישען טומעל, און נישט זעהן די שטענדיג בעשעפֿטיגטע מענשען, וואָס לויפֿען און פֿליהען אַרום ווי פֿערסמ'טע מייז. אָבער אין מיטען טאַראַראַם איז ער פֿערבלאָנדזשעט געוואָרען צו אַ ציגיינערין, אַז זי זאָל איהם אַרויסלייענען פֿון זיין האַנד די צוקונפֿט. האָט זי איהם אָנגעוויזען אַ שטיקעל סחורה און געזאָגט, אַז אויב ער וועט בעגעגענען אַ מיידעל, וואָס טראָגט אַ קלייד פֿון אַזאַ סחורה, זאָל ער וויסען, אַז דאָס איז זיין בעשערטע. איז ער אוועק פֿון דער ציגיינערין און אין צוויי וואָכען אַרום בעגעגענט אַ מיידעל מיט אַזאַ קלייד.

ער איז שוין יענעם טאָג נישט אָפּגעטראָטען פֿון דער מיידעל. ער איז איהר נאָכגעגאַנגען פֿוס טריט און ענדליך זיך דערוואוסט וואו זי וואוינט.

אין דריי טעג אַרום האָט ער מיט איהר חתונה געהאַט.

ווען ער האָט נאָך דער חתונה געוואָלט לויפֿען, פֿליהען און פֿראַווען זיינע אַוואַנטוריסטישע שטיק, האָט איהם דאָס ווייב אָפּגעהאַלטען און געצוואונגען צו בלייבען מיט איהר אין שטאָט. ער האָט געהאַט מיט איהר אַכט קינדער. דאָס עלטסטע קינד איז שוין אַצינד אַ זקן פֿון זיבעציג יאָהר און וואוינט טאַקע אין אָטאַוואַ. אַזוי גיך ווי זי האָט איהם געבוירען דאָס אַכטע קינד איז די פֿרוי געשטאָרבען.

לאַדערו האָט נישט געוואָלט לאַנג זיצען קיין אַלמן און ווידער חתונה געהאַט און דאָס מאָל האָט ער שוין גע"פּועל"ט ביים ווייבעל, אַז מען זאָל פֿאָהרען זוכען גליקען. ער איז מיט איהר פֿערלאָפֿען קיין יוקאָן.

אַצינד, אַז איהם איז דאָס צווייטע ווייב אויך געשטאָרבען, איז ער ווידער געקומען און ווידער געפּרובט זיין מזל.

אַלע זיינע קינדער — דאָס עלטסטע קינד 70 יאָהר אַלט און דאָס יונגסטע 58 יאָהר אַלט — זענען צופֿרידען וואָס דער טאַטע האָט נאָכאַמאָל חתונה געהאַט און וואָס ער פֿיהלט זיך ווי אַ „יונגערמאַנטשיק" פֿון זעכציג.

אין וואַנקואָווער האָט דער 95 יעהריגער יונגערמאַנטשיק דערצעהלט, אַז אין דעם געגענט אין דער נאָרט, וואו ער לעבט, ווערען די מענשען נישט פֿערעלטערט אַזוי גיך, ווי דאָס איז דער פֿאַל מיט די מענשען אין די מעהר ציוויליזירטע געגענטען. די שטאָט, זאָגט ער, עסט אויף די מענשען און פֿערעלטערט זיי פֿאַר דער צייט, וואָס מעהר דערפֿינדונגען מען מאַכט, וואָס מעהר בעקוועמליכקייט מען שאַפֿט, אַלץ מעהר פֿערעלטערטע מענשען טרעפֿט מען דאָ אָן.

אין זיין פֿערוואָרפֿענעם עק לעבען מענשען רוהיגער, כאָטש זיי האָבען נישט אַזאַ בעקוועמליכקייט, ווי דער שטאָטישער איינוואוינער; מען האָט נישט מורא פֿאַר'ן מאָרגענדיגען טאָג און מען האָט אויך נישט מורא פֿאַר קיין חולאת'ן; מענשען ציטערען נישט איבער זיך, שרעקען זיך נישט פֿאַר יעדער קלייניגקייט, פֿאַר'ן קלענסטען פֿערקיהלעכטס, און מיידען אויס רעצעפּטען, און אַפֿילו באַבסקי רפֿואות פּראַקטיצירט מען נישט, און מונדעסטוועגען זענען דאָרטען דאָ ווייניגער קראַנקע ווי אין די גרויסע שטעט, וואו עס זענען דאָ אַ סך דאָקטוירים און אַ סך אַפּטייקערס.

ווירטשאַפֿטליכער אויסראָטונגס-קאַמף

געגען יודען אין דייטשלאַנד

בערלין (יט"א) די צייטונג „גערמאַניאַ" (דאָרטמונד) טיילט מיט, דאָס די בענק אין באַרמען און עלבערפֿעלד האָבען פֿערבאָטען די יודען צו פֿערנעמען זיך מיט געלד-פֿערמיטלונג און, דאָס פֿון יודען זאָלען נישט אָנגענומען ווערען קיין משכנות. די משכנות - קוויטונגען, וואָס יודען וועלען קויפֿען וועלען נישט קענען איינגעלעגט ווערען.

בערלין (יט"א) ווי די „פֿראַנקפֿורטער צייטונג" מעלדעט האָט זיך די אינדוסטריע און האַנדעלס-קאַמער פֿון דרום-האַנאָווער אויפֿגעקלערט, אַז די אויפֿשריפֿט אויף די געוועלבער „דויטשער קויפֿמאַן" איז צו בעגריסען. דאַגעגען איז פֿערבאָטען דער אויפֿשריפֿט „קריסטליך ספּעציאַל-געשעפֿט", ווייל אונטער אַזאַ אויפֿשריפֿט קען אויך פֿיגורירען אַ געטויפֿטער יוד.